

המדען הזר

הביתה, הוציא

את כל הבשר

מהמקרה,

שפך עליו

נפט ושרף

אותו

לקראת שבת מלכתא

פגישות לפרשת נח | גליון מס' 296 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

ביום שלישי חזרו בני הזוג לביתם - וילה מפוארת בעלת שתי קומות. היה להם פריזר מלא בשר טרף. המדען קרא לגנן והורה לו: "הוצא את כל הבשר לחצר, שפוך עליו נפט ושרוף אותו!"

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל, על האמונה הטהורה

"וַיִּפֹּץ ה' אֶתֶם מִשָּׁם עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ" (בראשית י"א, ח')

באחד הסימפוזיונים שנערך בשנת תשל"ו, נכח מדען שעסק בחקר קרני לייזר בטכניון ברחובות. האיש היה אתאיסט מושבע, ונהג להתווכח בנושאי אמונה. בסופו של דבר הוא הגיע לסמינר, לאחר שהמזכירה שלו אמרה לו: "אני הולכת לסמינר של ערכים, נראה אותך גיבור, לך לשם ותוכיח להם שהם טועים!"... היה זה הסמינר הראשון של 'ערכים', ואחד המרצים היה הרב שלום סרבניק שליט"א. ביום שלישי בלילה התעורר ויכוח חריף בין רבי שלום למדען. רבי שלום הוכיח לו שיש בורא לעולם, אך המדען אחז בכפירתו. כך גם היה ביום רביעי בלילה, רבי שלום הוכיח שיש בורא עולם, והמדען התווכח וכפר. הויכוחים גלשו ליום חמישי בלילה וליום שישי.

פגשתי אותו באותו תאריך בשנה שלאחר מכן, והוא אמר לי: "היום יש לי שני מאורעות מרגשים, יום הולדת ויום השנה. יום הולדת - כי בשנה שעברה נולדתי מחדש. ויום השנה - כי ביום שנולדתי מחדש, מת האני הישן, ובחסדי ה' איננו עוד!"... הייתי מתפלל איתו בכל ליל שבת. לפני שהייתי קורא 'קריאת שמע' הייתי מסתכל לעברו, נזכר איך התרגש וצעק: "יש! יש!", ואז הייתי אומר: "שמע ישראל!" בכוונה מיוחדת... היום הוא כבר לא בטכניון. הוא יושב ולומד חצי יום, וביתר הזמן עוסק בקרוב רחוקים. הוא תלמיד חכם עצום, בניו למדו בישיבות מצוינות, ונישאו למשפחות מפוארות. הוא אחד מריבואות שהצליחו להינצל בחסדי ה' מצפורני הכפירה והמרדה בה'.

ליל שבת הגיע, הויכוחים העצימו, עד שלפתע בשעה שתיים בלילה השתכנע האיש. האמת נכנסה לליבו, והוא גילה שאכן יש בורא, ויש תורה - והכל אמת. הוא רץ לחדרו, פתח את הדלת וקרא בקולי קולות לאשתו: "את שומעת? יש! אבל באמת יש! גיליתי שיש! אכן יש בורא לעולם! ואם יש, הרי שמהיום אנו שומרים תורה ומצוות!"... ביום שלישי חזרו בני הזוג לביתם - וילה מפוארת בעלת שתי קומות. היה להם פריזר מלא בשר טרף. המדען קרא לגנן והורה לו: "הוצא את כל הבשר לחצר, שפוך עליו נפט ושרוף אותו!"... לאחר מכן הם סגרו את המטבח על בריח ומנעול, ונסעו לבני ברק כדי לקנות שימורים וכלים חד פעמיים. ביום חמישי כבר באו אברכים להכשיר להם את המטבח.

ולערוך, כביכול, מלחמה כנגד הבורא.

נראה היה להם שאפשר להסתדר, חלילה, בלי הקב"ה. בדיוק כפי שרואים אנו בימינו, שיש אנשים הרוצים להילחם בה' ובתורתו. התורה מלמדת איך להתנהג בדרך ארץ כבני אדם, אבל הם אינם רוצים שום עול ומגבלות. הם רוצים לחיות כמו חיות ובהמות. הם רוצים להתלבש, להתנהג ולעשות ככל העולה על רוחם. רק דבר אחד מוכנים הם לקבל על עצמם - לחיות חיי חברה מתוקנים. להקים 'קומונה', להקים קיבוצים, לדבר בשפה אחת: "ויהי כל הארץ שפה אחת", "ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים" (בראשית יא, א). להקים ביחד מדינה ככל הגויים, ללא עול מלכות שמים. לחתום על חוזה, לחוקק חוקים, כאשר בפועל כל הנהגתם מלאה צביעות ורשע.

מה עשה הקב"ה לאנשי דור הפלגה? נתן להם להצליח כביכול בתכניתם, אך לבסוף הוא בלל את שפתם כמאמר הכתוב: "הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו" (בראשית יא, ז). האחד ביקש לבנה, וכשחברו הגיש לו פטיש, הוא רוצץ את גולגלתו...

ממש כפי שמתרחש בדורנו: חשבו להקים חברה מתוקנת בעלת חוקים שוויוניים ושפה יפה. אך מה קרה בפועל? כמה שנים לאחר קום המדינה, איש אינו מבין את שפת רעהו, וכל אחד מדבר נגד האחרים, וטוען כי הם חבורת נוכלים ורמאים... והיכן היא האחדות? הרי האחד אוכל את זולתו! הם מפורקים ומפורדים ממש כמו דור הפלגה "אשר לא ישמעו איש שפת רעהו ויפץ ה' אותם משם על פני כל הארץ"...

בתוך החברה המקולקלת שחיה בדור הפלגה, היו מספר אנשים שפויים. שם ועבר הקימו ישיבה ורצו להנהיג את העולם בצורה מתוקנת, ולקרר את הבריות לבורא העולם. אך ההשפעה של נמרוד גברה על השפעתם. נמרוד היה רשע מרושע, שידע רבוננו והתכוון למרוד בו, וכל העולם נסחף אחריו וסגד לרעיונותיו ולשיטתו.

כך בדיוק עשתה ההשכלה. אנשיה ידעו שיש בורא לעולם ושיש תורה ומצוות, אך הם לא רצו עול. הם רצו להיות כבהמות. וראו מה עוללה תנועה זו לעם ישראל.

עד קום ההשכלה, לפני כמאתיים ושישים שנה, היה עמנו פאר הבריאה. גם הגויים נאלצו תמיד להודות בעליונות של היהודים וקנאו בהם. הם אסרו אותם בגטאות, לא נתנו להם לסחור והצרו את צעדיהם בדרכים שונות ומשונות, אבל היהודים נשארו תמיד

בילדותי גרתי בתל אביב. הלכנו יחד בחוצות העיר החילונית, חברי ואני, שני ילדים חובשי כיפות ועטויי ציציות המציצות בגאון בחוץ. לא התרגשנו ולא פחדנו מאף אחד. כל ילד שהסתובב באותה תקופה בתל אביב, עם לבוש חרדי בגאון ובלי פחד, בבחינת "ויגבה לבו בדרכי ה'" (דברי הימים ב, יז, ו), שאג והכריז בהתנהגותו ובחזותו החרדית: "יש אדון לעולם! יש בעל בית! כל הכפירה וכל התכוננים שלכם לקרוע אותנו מבורא העולם לא יצליחו!".

לאחר שנים נפגשנו שוב, ונסענו יחד במונית עם נהג חילוני. סיפרנו לו כי בהיותנו ילדים, מגיל שנתיים ועד גיל תשע עשרה, גרנו בתל אביב. תארנו לו כיצד החילונים משכו לנו בפאות, הרביצו לנו וצעקו עלינו, אבל אנו עמדנו נגדם בעוז ובאומץ, ולא פחדנו מאף אחד. ומה הגיב הנהג החילוני? מה הוא אמר? "אילו לא הייתם נוהגים באומץ כזה בתל אביב, לא היתה כיום בני ברק! בזכותכם יש המשך לציבור שומרי התורה והמצוות!".

כיום אנחנו ציבור גדול וחזק מאד. בשיבות מלמדים ומחשלים אותנו להילחם על האמת. יש לנו את גדולי הדור המנחים אותנו בתבונה ובסייעתא דשמיא, ואנו איננו זזים בלעדיהם. אמנם הקב"ה מנסה אותנו בניסיונות קשים, אבל המשיח כבר בפתח. הבה נתחזק ונתחשל מול הניסיונות הקשים, נעצים את אמונתנו ואת גאוותנו בדרך התורה, הדרך האמיתית.

ברגע בו יופיע המשיח ותתגלה האמת, כמה מסכנים יהיו כל אלו שלא עמדו בניסיונות בעוז ובאומץ, ועזבו את מחנה יראת ה'. כמה עלובים יהיו אלו שלא הכירו בדרך האמת, בבורא העולם ובמנהיגו. מה יש לרובם היום? כלב וילד שרואה בהם כספומט. ומנגד יעמדו כל אלו שדבקו בה' ובתורתו, ולא התרגשו מכל הפעולות שנעשו כדי להטותם מדרך האמת. אשרינו מה טוב חלקנו שהבדילנו מן התועים.

"ויפץ ה' אותם משם על פני כל הארץ ויחדלו לבנות העיר"

כשלוש מאות שנה לאחר המבול שהשחית את כל הבריאה, הביא הקב"ה ברכה לעולם, והשפיע על בריותיו שפע רב. אבל אנשי דור הפלגה לא הכירו טובה לבוראם ומרדו בו. "ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים (בראשית יא, ד). רצונם היה לעלות לרקיע

המשך בעמוד 30

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

הנה כל ימי יגעתי ושיננתי, עמלתי ולמדתי, אולם כעת אני בא בימים ואינני זוכר את תלמודי! במה, אפוא, אבוא לעולם האמת? "... אכן, אני אבוא לעולם האמת ובידי אמונה!!! גם היום, כאשר כוחותי בל עמי - אמונתי בידי, והרי אני 'רואה' אמונה בחוש, בדיוק כפי שאני רואה את השולחן העומד מולי!".

מרן הגרא"מ שך זצוק"ל, על האמונה התמימה

"איש צדיק תמים היה בְּדַרְתָּיו" (בראשית ו', ט')

על החשיבות הרבה שייחס רבינו מרן הגרא"מ שך זצוק"ל, ליכולתו המופלאה של האדם 'לראות אמונה', ולחוות בחוש את הידיעה וההכרה כי יש מנהיג לעולם, וחיינו נתונים בידי - יכולים אנו ללמוד מתוך הדברים שאמר לרבי יוסף הכהן רוט זצ"ל, כפי שסיפר לימים: היה זה בליל הושענא רבה באחת השנים, כאשר עלה הרב רוט אל ביתו של רבינו ושאלה בפיו: חז"ל הקדושים מלמדים אותנו בכמה וכמה מקומות, שהקדוש ברוך הוא משלם לרשעים בעולם הזה את שכר מעשיהם הטובים, בכדי שיאבדו מן העולם הבא.

ולכאורה, כיצד יתכן הדבר? כלום ניתן לשלם בעולם הזה שכר כנגד שכר העולם הבא? הרי על שכר העולם הבא נאמר כי "עין לא ראתה אלוקים זולתך", והבלי העולם הזה - הלא נחשבים כתבן וקש ביחס לשכר העולם הבא! הכיצד נבין, אפוא, כי באמצעות תבן וקש חולפים - משלם הקב"ה לרשעים את שכרם הנפלא והנצחי, המגיע להם לעתיד לבוא?

כך הקשה הרב רוט, ורבינו נענה והשיב:

"הן אמנם ודאי צודק אתה, כי שכר העולם הזה הנפלא ביותר - אינו אלא כתבן וכקש ביחס לשכר העולם הבא הנפלא והנצחי. אכן, ישנו אופן בו ניתן לשלם בעולם הזה שכר מעין עולם הבא, והוא על ידי מתת החיים! כאשר נותן הקדוש ברוך הוא לרשעים חיים, יותר מכפי שמגיע להם - הרי שבכך הוא מעניק להם את האפשרות להתבונן בעולם ולראות אמונה בחוש, וכאשר אדם מנצל את ההזדמנות הזו ומתבונן באמונה - הרי שבכך הוא יכול להרגיש טעם ומתיקות מעין עולם הבא! ממש גן עדן בעולם הזה!

"נמצא, אפוא, כי הרשעים מקבלים בשכרם את האפשרות לראות אמונה בעולם הזה, את האפשרות לזכות לתענוג הגדול ביותר שניתן למצוא, תענוג אשר הוא מעין עולם הבא! בעולם הבא - יזכו הצדיקים לישב כשעטרוניהם בראשיהם, ולהזין עיניהם בזיו השכינה, ואילו בעולם הזה - ניתן לראות בבחינה מסויימת את הקדוש ברוך הוא, מתוך ההתבוננות באמונתנו העולה וזועקת מכל פינה!

"ההזדמנות הזו, האפשרות לחוות את התענוג הרוחני הגדול ביותר

כבר בעולם הזה - היא אשר מוגדרת כ'שכרם של רשעים', ואמנם, אין לך שכר גדול מזה!" - סיים רבינו.

מעתה, מאחר ונוכחנו לראות את תחושתו של רבינו, ביחס לגילוי האמונה כאן בעולם הזה, אשר נחשבו בעיניו כהזדמנויות לתענוג מעין עולם הבא, אשר אין למעלה ממנו - ברור כי כל רגע של חיים בזה העולם, יקר היה בעיניו מכל, שכן כלום יוותר אדם על פיסת 'עולם הבא', אותה יכול הוא לחוש ולחוות כאן בעולם הזה?

ואמנם, רבינו לא היה רק 'נאה דורש'... הוא היה בראש ובראשונה 'נאה מקיים'! באחרית ימיו של רבינו, כאשר גברה עליו חולשתו - התבטא באזני אחד ממקורביו ואמר:

"חשבת לי עצמי, לכאורה, לשם מה נותן לי הקדוש ברוך הוא חיים? הרי אינני רואה טוב, כוחותי הולכים ואוזלים, אינני מצליח ללמוד כדבעי, ואפילו לא להתפלל כראוי... אם כן, אפוא, מה תועלת יש לבורא העולם בחיי?

"אולם לאחר מחשבה הגעתי למסקנה, כי ישנו דבר אחד, אותו יכול אפילו אני לעשות, גם במצבי ובכוחותי הדלים... אני יכול להאמין! אני עדיין יכול להרהר ב'אמונה', וכל עוד אני יכול לעשות זאת - משתלם, כביכול, להקדוש ברוך הוא להעניק לי חיים!"...

ובהזדמנות אחרת, כאשר תקפה עליו הזקנה, התאונן: "הנה כל ימי יגעתי ושיננתי, עמלתי ולמדתי, אולם כעת אני בא בימים ואינני

"הרי לנו, כי רק האמונה התמימה - היא שבכוחה לשמור על ייחודו של עמנו. הדרך המסורה מדור דור היא שעמדה לנו בכל הדורות חרף כל הגזרות והשמדות, השחיתות והפרעות. בכל המצבים עמדנו איתנים באמונתנו התמימה, וזה אף המפתח שיוביל אותנו אל פסגת האושר שבאמונה השלמה: תמימות, מבלי חקירות, מבלי חשבונות, פשוט אמונה פשוטה וברורה - וזה הכל!".

ואכן, דעתו של רבינו היתה, כי באופן כללי מוטב לפלפל כמה שפחות בענייני אמונה, ולהסתפק בהתבוננות פשוטה מבלי פלפולים מיותרים ודיונים מעמיקים...

כך למשל, כאשר נשאל רבינו אודות מה שהביא בספרו 'אבי עזרי' בשם הגרי"ז, שאמר משמו של אביו הגר"ח מבריסק, כי חובת ה'אמונה' - מתייחסת אל התחום שמעבר ל'דיעה', והיינו שבמקום בו מסתיימת ה'דיעה' וה'הבנה' - שם מתחילה ה'אמונה' ושמשמעותה הינה: להאמין במה שלא משיגים. את החידוש - מסיים רבינו באמרו, כי על כן זכה משה רבינו רק למ"ט שערי בינה ולא נכנס לשער הנ', משום שאילו היה מגיע אל שער החמישים - שוב לא יכול היה לקיים את מצוות האמונה המתייחסת, כאמור, אל מה שנמצא מעבר לגבולות הידיעה.

בהתייחס לדברים אלו - נשאל רבינו על ידי אחד מתלמידיו, שהרי גם אילו היה משה רבינו זוכה להשיג את שער החכמה החמישים - עדין בוודאי לא היה עולה בידו לרדת לעומק תבונתו של הבורא אשר אין לה חקר, ומדוע, אפוא, לא היה יכול לקיים את מצוות האמונה באשר לחלק שמעבר לגבולות השגתו?

רבינו הקשיב לשאלה ומשייח התלמיד - אמר לו: "אתה צודק. אמנם בודאי ניתן היה לקיים את מצות האמונה גם בכהאי גוונא, אולם למרות זאת - אין ברצוני להרחיב בזה את הדיבור... בעניינים אלו - מוטב שלא להרבות בדיבור ובכתובה!".

ואמנם רבי רפאל וואלף מספר, כי פעם שאל רבינו: מדוע מקצר הרמב"ם כאשר הוא מביא את עיקרי האמונה בהלכות 'יסודי התורה', בעוד בספרו 'מורה נבוכים' - הוא מאריך ומרחיב בדברים? תשובתו של רבינו, היתה קצרה וברורה: "מכאן מוכח" - הטעים - "כי בכדי להגיע לאמונה בה' אין צורך בעמקות מעין זו הניכרת מתוך דבריו של הרמב"ם ב'מורה נבוכים'... עיקר האמונה - הינה האמונה התמימה והברורה, אותה ניתן להשיג מתוך דברי הרמב"ם בהלכות 'יסודי התורה', בעוד ה'מורה נבוכים' - מיועד רק למי שהוא נבוך ומבולבל באמונתו, אשר מחמת כן זקוק הוא לעיתים להוכחות ולראיות עמוקות ומורכבות יותר...

ואגב, רבי אפרים גרינבוים מספר, כי רבינו היה ממליץ לדורשי עצתו, להתבונן מידי יום ביזמו בתפילת שחרית ובפרט בפסוקי דזמרה, למצוא את הפסוקים המדברים על ענייני אמונה, ולומר אותם בכוונה יתירה מתוך תשומת לב מיוחדת. באופן זה - סבר רבינו, כי ניתן להחדיר את האמונה אל הלב, את אותה אמונה תמימה

זוכר את תלמודי! במה, אפוא, אבוא לעולם האמת? "... אכן, תוך כדי דיבור חזר בו ואמר: "אני ידוע במה אבוא לעולם האמת... אני אבוא לעולם האמת ובידי אמונה!!! גם היום, כאשר כוחותי בל עמי - אמונתי בידי, והרי אני 'רואה' אמונה בחוש, בדיוק כפי שאני רואה את השולחן העומד מולי!".

זו היתה תחושתו של רבינו, והיא אשר הביאתו עד ימיו האחרונים ממש - לנצל כל רגע בכדי להחזיק ולהרהר עוד ועוד בענייני אמונה. בתקופות הקשות ביותר, כאשר לא היה מסוגל להתפלל או ללמוד - היה מבקש מבני ביתו כי יקראו לפניו את מזמור 'ברכי נפשי', כאשר הוא מתרגם ומבאר כל פסוק ופסוק, מתוך התפעלות עצומה מחסדיו יתברך והתעוררות לאמונתו... על כך לא ויתר רבינו, שהרי מבלעדי אותה אמונה - למה לו חיים?

תמימות האמונה

האמונה התמימה - היא אשר מעניקה לבעליה את האושר הגדול ביותר, והיא המאפשרת לו להתמודד בגבורה מול כל הניסיונות הקשים כולם, ומול כל המשברים והאתגרים המשכימים לפתחו. מעתה, שומה עלינו לברר: הכיצד נוכל גם אנו לזכות לאמונה תמימה שכזו? כיצד יכולים אנו להביא את עצמנו לידי כך, שנחוש בכל רגע ורגע את העונג העצום הכרוך בכך שאנו יהודים, בניו של מלך מלכי המלכים? כיצד גם אנו נחוש מאושרים, גם כאשר החיים מערימים לפנינו קשיים כאלה ואחרים, קלים וכבדים?

תשובה לדבר, יכולים אנו למצוא בדברים שאמר רבינו, במשאו לרגל פתיחת ישיבת 'ירחי כלה' בשנת תשמ"ט, וכך אמר:

"החסיד יעב"ץ כתב, שבתקופת הגזרות בספרד היו שמסרו נפשם על קידוש ה', אולם מאידך - היו גם רבים שלא עמדו בניסיון. הוא עומד על כך, שהיה מכנה משותף ברור מאד לשתי הקבוצות הללו: רוב ה'חכמים בעיניהם', הפילוסופים וה'מבינים' הגדולים - לא עמדו בניסיון, בעוד פשוטי העם - מסרו את נפשם בשמחה למען כבוד שמו יתברך!

"וכך כותב זאת החסיד יעב"ץ: 'אני מגלות ספרד, אשר גורשנו בעוונותינו הרבים. ורוב המתפארים בחכמה - השתמדו ולא הלכו בגלות, רק הנשים, ועמי הארץ הפשוטים - מסרו נפשם!'.

"הכיצד נסביר זאת? הכיצד נבין כי דווקא האנשים הפשוטים - מוכנים היו למסירות נפש יותר מהחכמים המחוכמים?

"ובכן, התשובה פשוטה: היהודים הפשוטים, שאמונתם הינה מושתתת על יסודות של תמימות, מתוך הכרה פשוטה ותמימה שיש אדון לבירה ומנהיג לעולם - עמדו איתן על משמר אמונתם, ובהם עמי הארץ והנשים הספרדיות.

"אבל ההולכים בדרך ה'חקירה' - הושפעו מהחכמות הזרות, ומשום שלא היו תמימים באמונתם - הסתבכו בהתחכמותם עד שהשתמדו! נורא ואיום!

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? dirshu@dirshu.co.il שלח מייל ל-

אשר כוחה להעלות את האדם עד לפסגת המעלה, כאשר זו ורק זו היא הדרך הנכונה לקנות את מעלת האמונה, ולא על ידי פלפולים וחקירות מעמיקות יתר על המידה...

גאונות באמונה - בפשטות...

ואכן, בהזדמנות נשאל רבינו על אודות מרן ה'חפץ חיים', אשר גאונותו המופלגת ושליטתו בכל מכמני התורה - באה לידי ביטוי היטב בכל הנוגע לחיבוריו ההלכתיים והתלמודיים, בעוד בנושאי האמונה - אין אנו מוצאים כל ביטוי לגאונותו ולחריפותו המופלגת. ולכאורה, מה פשר הדבר?

אולם בהזדמנות הסביר רבינו, כי התשובה פשוטה:

אנו, כאנשים קטנים - זקוקים להברקות גאונות או למדניות בכדי שנתפעל ונתעורר לאמונה וליראת שמים. אצל ה'חפץ חיים' לעומת זאת, האמונה היתה כה פשוטה, ברורה ומוחשית - עד שהוא לא היה זקוק לעטוף אותה במעטה נוצץ אשר 'משוך את העין... הוא לא היה זקוק ללמדנות או לגאונות בכדי להטעים את האמונה התמימה והפשוטה שלו, משום שלדידו - היה זה בבחינת: 'טעמו וראו'... וכי מה יכול להיות ערב יותר מאשר הבנת האמונה בתומתה ובטהרתה? והיה רבינו מסביר זאת באמצעות משל:

כאשר מבקש סוחר למכור את מרכולתו, עליו לצוד את עינם של הקונים. לשם כך, הוא צריך לקשט את המרכולת, ולהציגה במקום בולט המושך את העין.

אפילו כאשר מבקש האדם לאכול דבר מה - עליו לגרות את תאבונו... אם לא יקשט את האוכל ויתבל אותו עד שידיף ריח ניחוח - סביר להניח שלא ימצא בו כל טעם, אלא אם כן יגיע למצב בו הרעב יציק לו עד מאד.

לעומת זאת בכדי לנשום - אין צורך לייפות ולקשט את האויר... האדם נושם בין אם האויר מבושם ובין אם הוא מדיף ריח צחנה נוראי... הוא נושם - משום שהוא אינו יכול לעשות אחרת! הוא מוכרח לנשום, ואין צורך לעורר או לגרות אותו לעשות זאת... הוא ינשום אפילו מבלי שישים לב לכך!

ובכן, כזו היתה האמונה אצל מרן ה'חפץ חיים'... היא לא היתה כחפץ אשר יש לקשטו ולהציגו לראווה, היא לא היתה אפילו כאוכל - אשר יש לתבלו ולהטעימו... היא היתה כאויר לנשימה - אשר הינו בבחינת 'צורך' גמור, ואיש אינו יכול לחיות בלעדיו - יהא טעמו אשר יהא...

בהזדמנות אחרת, כאשר נשאל רבינו על ידי תלמידו רבי ישעיה קלאר, האם כדאי ללמוד את הספר 'יסוד ושורש העבודה', המלהיב את האדם וממחיש בפניו את גדלות הבורא - השיב רבינו בחיוך ואמר בענוותנות: "אנחנו לא מחזיקים בכאלו מדרגות... זה מעל ומעבר למדרגות שלנו!", ומיד הוסיף ואמר:

"אני לעצמי לא צריך שום דבר... אני רואה את הקדוש ברוך הוא ואת גדלותו בכל רגע ורגע, ואיני מבין איך ישנו מי שאינו רואה את הקדוש ברוך הוא בכל רגע ורגע... הסיבה היחידה שיכולה להסביר את חסרון ההכרה הלזה - הינה אך רק חוסר התבוננות! לו רק היה

האדם מתבונן - הרי שכל אחד היה רואה בחוש את הקדוש ברוך הוא בכל מצב שהוא!", סיים רבינו...

ספר בראשית - ספר האמונה

כפי שהזכרנו, האמונה היא אשר מאפשרת ליהודי להיות מאושר תמיד, בכל המצבים כולם. אם מבקשים אנו ללמוד כיצד להתעורר על אודות אמונה זאת, כיצד להתחזק בה ולהפנים את יסודותיה - מן הראוי שנתבונן בדברים הבאים שכתב רבינו, כעצה ברורה ופשוטה ביותר כלפי המתמודדים עם קשיים כאלו ואחרים ברוחניות, בשקידת התורה וביראת שמים. וכך כותב רבינו:

"מה שנוגע להתחזק בתורה ויראת השם, אכתוב לך דברים קצרים. חי נפשי, אולי היה זה מצעירותי, אם כי לכל אדם יש במצבו עליות וירידות - חוץ מהיחידים כמו ה'חפץ חיים' זצוק"ל וכדומה, אשר היו טהורים וקדושים מרחם, אבל בדרך כלל יש תקופות של עליה ויש תקופה של ירידה.

"תמיד הי' אצלי למשיב נפש כשלמדתי בספר בראשית, שהאמונה נעשית אצלי יותר חושית בהתבוננות בבהירות כל מה שמסופר בתורה, החל מבריאת כל דבר ביומו, ואופן בריאת האדם שהי' יחידי בעולם, ומסירת כל הדברים לפי סדר הדורות.

"בטח שאדם הראשון סיפר להדורות שבאו אחריו, מתושלח ועוד - איך שהוא הי' יחידי בעולם, והבורא עולם בראו. ונח סיפר להדורות אחריו על המבול שבא על ידי גזירתו של הקדוש ברוך הוא, ואיך הוא נשאר בחיים על ידי התיבה שכל כולה היה נס, שהחזיקה את כל אלפי הסוגים והמינים בבהמות ובחיות. וכך היתה המסורה איש מפי איש עד דור מקבלי התורה שהיו נכדים ליעקב, והוא סיפר להם את כל מה שראה ושמע בבית אביו ובבית זקנו אברהם אבינו.

"וכל מה שכתוב בתורה נתאמת אצלם, על ידי מה שכבר ראו ושמעו את זה מהאבות, מאנשים נאמנים שלמים בלי שום פגם, כי אלו הי' עליהם איזה פגם - לא היתה התורה מסתירה, שהרי במקום שהקב"ה מצא איזה פגם - גילתה זאת התורה ולא חסה על כבודם של הראשונים, כמבואר בס' מסילת ישרים (פרק ד').

"ואף על משה רבינו שכל קבלת התורה היתה על ידו, ועל ידו האמונה בה' ובמשה עבדו, ולפי הבנתנו היתה התורה צריכה להסתיר הפגם שלו, שלא תפגם האמונה בו ובתורתו - בכל זאת לא הסתירה התורה כל תביעה שהיתה עליו.

"וזהו לימוד להגיע שתורה אמת וחיותו של הקב"ה אמת, וגם חיזוק גדול הוא לאדם, שידע עד כמה כל מעשיו חשובין, ועד כמה צריך לדקדק במעשיו ודיבורו, ומה גדול הוא ערך האדם, שבעבורו הוא נוטה שמים ויוסד ארץ, כמו שביאר בס' הקדוש 'נפש החיים'...

"ומהתבוננות בזה, צריך להביא את האדם להתרוממות ולהתחזק ולעמוד על נפשו, ולא להגרר אחר תאוות לבו, כי התורה היא מקור חיים, ולא להתמסר לספרים חיצוניים בקריאתם, כי הם בורות נשברים והם מורידים את האדם לשאול תחתית, כי כל כולם הבל ושקר.

"ובטוח אני שמי ששכלו ישר וטעם טעם תורה, יבין את כל מה שכתבתי לאשורו כי אם קצרתי במקום שאפשר להאריך..."

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'ארחות החיים')

כל אימת שאני מתבונן בדברים הללו, נשמתי רועדת. אני מפחד, האם אכן מנצלים אנו די הצורך את הכוחות שקיבלנו מהקב"ה, ומקדישים אותם למען כלל ישראל, או שאנחנו דואגים רק לעצמנו, בבחינת "שלום עליך נפשי", ולא מתמסרים להצלתם של בני הדור המשועים לעזרה?

הגאון רבי ראובן אלכז שליט"א, על החובה הגדולה של זיכוי הרבים

"נח איש צדיק תמים הָיָה בְּדֹרֹתָיו" (בראשית ו', ט')

מובא בדברי חז"ל במדרש (דברים רבה יא, ג): "נח אמר למשה: 'אני גדול ממך, שנצלתי מדור המבול'. אמר לו משה: 'אני נתעליתי יותר ממך. אתה הצלת את עצמך, ולא היה בך כח להציל את דורך, אבל אני הצלתי את עצמי, והצלתי את דורי, כשנתחייבו כליה בעגל". ממשך המדרש: "למה הדבר דומה? לשתי ספינות שהיו בים, והיו בתוכן שני קברניטין, אחד הציל את עצמו ולא הציל את ספינתו, ואחד הציל את עצמו ואת ספינתו. למי היו מקלסין, לא לאותו שהציל את עצמו ואת ספינתו? כך נח לא הציל אלא את עצמו, אבל משה הציל את עצמו ואת דורו, הוי (משלי לא, כט): 'ואת עלית על כלנה'".

בשחרית ואחד בערבית, וכיון שעמד נח - נחו". מכל מקום היתה עליו תביעה: ניתנה לך העוצמה הגדולה הזאת כדי שתשתמש בה להציל את העולם, ואתה השתמשת בה רק כדי להציל את עצמך ואת משפחתך! לעתים מזומנות אנחנו שומעים תגובות מאברכים בני תורה, בני עליה, כשמבקשים מהם לצאת אל ה"עמך": "אני עסוק בלימוד סוגיות עמוקות, או בלימוד קבלה, ואתה מבקש ממני לסגור את הגמרא?". "מה כבר אני יכול להשפיע? אין לי את הכוחות לזה!" או לחלופין - "מה הציבור הזה יכול להבין? מקסימום איזה סיפור! האם בשביל לספר סיפור יפה כדאי כל המאמץ והטרחה, והזמן היקר שמתבזבז?". רעיא שטיא! נתנו לך משמים כחות, נתנו לך עוצמות! האם ניצלת אותם ליעוד שלשמן הם ניתנו לך? לכל אחד יש עוצמות, השאלה היא האם הוא מוכן למסור את הנפש ולנצל את העוצמות הללו, להציל את העולם מהמבול השוטף אותו? המאמצים שלך למען קרוב רחוקים, הדמעות שלך עליהם - יכולים להציל אותם מן המבול! כל אימת שאני מתבונן בדברים הללו, נשמתי רועדת. אני מפחד, האם אכן מנצלים אנו די הצורך את הכוחות שקבלנו מהקב"ה, ומקדישים אותם למען כלל ישראל, או שאנחנו דואגים רק לעצמנו, בבחינת "שלום עליך נפשי", ולא מתמסרים להצלתם של בני הדור המשועים לעזרה?...

למדנו מכאן יסוד גדול וחשוב לחיים: לא די בכך שאדם דואג להתעלותו האישית, להיות איש צדיק תמים, ירא אלוקים ותלמיד חכם. גם לא די בכך שדואג לבניו שימשיכו ללכת בדרכיו. הכל טוב ויפה, אבל מה עם שאר אנשי העולם? מה עם זיכוי הרבים?

כל אחד יתבע האם ניצל את ה"נח" שבו, את היותו איש צדיק תמים, כדי להשפיע על אחרים? האם בכה עליהם? האם התחנן אליהם שישובו בתשובה? האם ניסה לשבת ולדבר על לבם, שיטעמו את טעמה המתוק של התורה הקדושה? מי שסבור שעליו להתמסר אך ורק להשתלמותו האישית, וחבל לו לבזבז את זמנו היקר על אנשים ריקים ורחוקים, יושבי קרנות - הוא רעיא שטיא!

חז"ל (בראשית רבה ל, ה) הפליגו במעלותיו של נח ואמרו, שלפיכך כפלה התורה ואמרה: "אלה תולדת נח - נח", ולא אמרה 'אלה תולדות נח - שם', משום שנח עשה הרבה ניחא בעולם: 'ניחא לו, ניחא לעולם, ניחא לאבות, ניחא לבנים, ניחא לעליונים, ניחא לתחתונים, ניחא בעולם הזה, ניחא לעולם הבא'. ועוד אמרו (ילקו"ש פרשת בראשית רמז מב): "עד שלא עמד נח, היו המים עולים ומציפים אותם בקבריהם שני פעמים, אחד

זיכוי הרבים קודם לכל!

אתו! תסבירו לו מהי התורה הקדושה, ומהר מאד תראו את השנוי".
אכן לאחר שיחה אחת או שתיים, מלב אל לב, ניתן היה לראות את
ההתלהבות, את הזיק שנדלק. אט אט היה השומע הופך להיות
קודש לה!

הרבה מנסים לכבות את האמונה בהש"ת. מנסים לעקור את
הילדים, שלא ידעו מה זה "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד". אבל
הם לא יצליחו לעולם! כי "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה"
(שיר השירים ח, ז), זו האמונה, אהבת האחד, אותה לא ניתן לכבות!
לכל מקום שבקשתי ממנו לבוא - הוא בא! כשהיה שומע את המילים
"זיכוי הרבים" - לא היה לו דבר חשוב יותר מזה! פעם בקשתי ממנו
לבוא לאילת.

"יש באילת כאלו שרוצים לשמוע דברי תורה?", שאל.

"בודאי!", השבתי לו, "הקמנו שם סניף של 'אור החיים'".

לא היה צריך יותר מזה כלום!

כשהגענו למקום, והוא ראה שבאו שלוש מאות איש, אי אפשר
לתאר את השמחה הגדולה שהיתה לו...

לאחר מכן הזמנתי אותו בשנית לאילת. הפעם לכנס של שבע מאות
איש, ולפתיחת תלמוד תורה.

"שבע מאות איש באילת?", תמה הרב. כשהשבתי בחיוב, שברוך ה'
יש שם תסיסה גדולה לתשובה, שמח שמחה רבה, והסכים לרדת
שוב לאילת יחד עם הרבנית מרגלית ע"ה.

בהזדמנות אחרת, נגשתי אליו ואמרתי לו: "אינני יודע אם מותר לי
להטריד את כבוד הרב, אבל אנחנו הולכים לעשות כנס חיוזק בבת
ים. יש שם בית כנסת גדול, ואפשר לפעול שם הרבה לקרוב יהודים
רבים לאביהם שבשמים. הייתי מבקש שהרב יבוא!".

"רבי ראובן!", השיב. "אל תאמר שאתה מטריד אותי! ענין של זיכוי
הרבים אינו טרחה או הטרדה עבורי! אני בא!".

כך בכל הזדמנות, קטנה כגדולה. כשעשינו סיום מסכת באיזשהו
בית כנסת קטן, או פתיחה של בית כנסת באזור חדש, בכל מקום
ששמע שיבואו אנשים לשמוע דברי תורה, ויש סיכוי שיתחזקו
באמונה וישלחו את ילדיהם לתלמודי תורה - היה שמח לבוא.
הרגישו שזוהי שמחת חייו.

כמה היה נהנה לבוא לשיבה. הוא מסר כאן, בכל יום חמישי, שעור
בהלכה יותר מעשרים שנה. הוא היה נהנה לראות את כל תלמידי
השיבה, בעלי התשובה, מאזינים ברוב קשב לדבריו. כשהייתי מציג
לפניו את כל אחד מהם ומספר לו על עברו - לא היה גבול לשמחתו!
לראות אנשים שבעבר הלא כל כך רחוק היו שקועים במ"ט שערי
טמאה, והיום הנם ב"ה יראי שמים אמתיים, תלמידי חכמים, בני
תורה - היתה פסגת אשרו!

יום אחד הוא פנה אלי ושאל: "רבי ראובן! מדוע אינך מגדיל את
השיבה?".

"אין לי האמצעים", השבתי לו. "זה עולה הרבה מאד כסף".

"תצא לחו"ל ותגייס שם כספים", הציע.

"אני מפחד לעזוב את השיבה. כאן אני נמצא קרוב לתלמידים,
מדריך אותם, נותן להם שיעורים, לומד בעצמי, ספון באהלה של

מי לנו גדול ממרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל, שהקדיש כל כך הרבה
מזמנו היקר להשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם. בעיני
מרן היה הזמן הדבר היקר ביותר עלי אדמות! הוא ניצל כל רגע
ללמוד התורה, כל שניה היתה יקרה בעיניו מפז רב!

אני עדין זוכר, לפני עשרות שנים, בעת שישבתי בבית מרן ודברתי
אתו בלימוד, בא בנו ושאלו: "אבא! מה השעה?", נענה הרב ואמר
לו: "בשביל מה אתה צריך לדעת את השעה? שב ותלמד! בכל
שעה, תהא אשר תהא, צריך ללמוד!". לדידו של מרן לא צריך שעון,
לא צריך לדעת מה השעה, כל הזמן צריכים לשבת וללמוד!

אף על פי כן, כל אימת שהתבקש להקדיש מזמנו היקר, ולכתת
את רגליו לחזק אחרים - לא חס על זמנו, לא הסתכל על התועלת
האישית שלו, ויצא בחפץ לב למשימה. זיכוי הרבים היה אצלו
בנשמה. הוא התמסר לעולם בכל לבו ונפשו.

פעם אחת הזמנתי אותו לדבר בכנס של קרוב רחוקים שערכתי.
והנה התברר שבאותו ערב עשה אחד מבניו סעודה לרגל סיום
מסכת, וביקש מאביו לבוא ולהשתתף. הרב סרב לבקשתו!

"אבא!", שאל הבן, "לא תבוא לסיום מסכת שעושה בנך? האמנם
הכנס ההוא חשוב לך יותר מסיום של בנך?".

"כן!" השיב מרן. "הכנס הוא זיכוי הרבים, וזהו הדבר שחשוב לי יותר
מכל!".

לא היו אצלו נגיעות, לא היו אצלו אינטרסים אישיים! אם יש
הזדמנות ליזכות את הרבים - זה קודם לכל, אפילו לבן! כדאי בשביל
זה להקדיש את היקר מכל - הזמן!

מרן, שכבר מגיל צעיר עמל והתייגע בתורה הקדושה יומם ולילה,
מיצה את כל כוחותיו לגדול בתורה, כל דקה היתה מחושבת
ומנוצלת אצלו עד תום - לא הפסיק במשך כל שנות חייו לחיות
עבור אחרים, ולא חי את חייו הפרטיים. (וראה ב'משכני' במדבר,
ח"א עמוד קמ"ו) כיצד דחף אותנו מרן להתחיל במסירת השעורים
לרבים, שמהם צמחה כל תנועת התשובה בארץ ובעולם.

אחים יקרים! מורנו ורבנו עטרת ראשנו הוציא כמעט את כל יהדות
ספרד מהכפייה הנוראה שכפו עליהם! הוא נתן להם להרגיש שהם
בבחינת פאר והדר, להרגיש שהם יכולים להקים ישיבות, כוללים
ותלמודי תורה, לכהן כדיינים, לחבר ספרים ולהפיץ את אור תורתם
ברבים.

מרן הפיח בעצמות היבשות את רוח הטהרה, את הרוח של "שאו
מרום עיניכם וראו מי ברא אלה" (ישעיה מ, כו). כך אנחנו זוכים
לראות שבכל הארץ יצא קוום, ובכל מקום בארץ, בכל פינה, יש בית
כנסת ובית מדרש, כוללים, ישיבות ותלמודי תורה!

האמונה שהפיח מרן בלבבות נמצאת בכל פינה, על כל צעד ושעל.
אנחנו רואים אותה מקרית שמונה שבצפון ועד אילת שבדרום!

מרן דרבן אותנו להפיח את האמונה בקרב כל יהודי, אפילו רחוק,
אפילו אם אינו שומר שבת, ולא כשרות. הוא היה אומר: "תדברו

לפני שנים רבות, בערה פי רוח הקנאה, והחלטתי שצריך לעשות 'טומל', בלגאן גדול מהעניין של לימוד הלכה בישיבות. שלא תהיה ישיבה אחת שבה אין סדר לימוד מסודר ללימוד הלכה. נכנסתי למרן הראב"ד הגאון רבי ישראל יעקב פיישר זצ"ל, ואמרתי לו שחייבים לעשות מזה רעש גדול. הגרי"י פיישר הסתכל עלי בחוסר אימון: "אתה אומר לי שיש בחור ישיבה שלומד גמרא ולא יודע משנה ברורה בעל פה?"

ראש ישיבת המקובלים 'שער השמים' הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על
'אחרי החגים', השגרה האפורה והדרך להמליך את הקב"ה בימי החולין

יעקב א. לוסטיגמן

תקופת 'אחרי החגים', הוא תקופה משמעותית מאוד בכל הקשור
לשמירת ההישגים שהושגו במהלך החגים. זה נכון לכל הישג, וזה
נכון ביתר שאת להישגים הרוחניים שהושגו בחודשי אלול ותשרי,
שהיו מלאים בהתעלות רוחנית ובהליכה מחיל אל חיל בקיום
המצוות ובקבלת החלטות טובות למשך כל השנה.

פנינו אל הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, ראש ישיבת
'שער השמים' ובעל מחבר ספרי 'טיב הכוונות', 'טיב הפרשה'
ושאר ספרים, וביקשנו לשמוע מפיו מעט דברי התחזקות לימים
אלו, שיאירו לנו את הדרך וידריכו אותנו כיצד נוכל להמשיך את
האור הגדול שזכינו לקבל בימים הקדושים, ולהאיר אתו גם את
ימי החולין הבאים עלינו לטובה. להלן הדברים ששמענו מפיו, עם
שינוי עריכה קלים כמתבקש:

"לא מזמן עמדנו בבית הכנסת והחזקנו ביד מחזור של ראש השנה
והתפללנו מעומק הלב", אומר הגר"ג רבינוביץ שליט"א.

"מה קרה בראש השנה? כולם יודעים! הקב"ה דן את העולם כולו,
הוא יושב על כס המשפט וכל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון.
אחד אחד אנחנו עברנו לפניו, כל אחד קיבל טיפול אישי, בדיקה
מדוקדקת, מה אתה שווה... מה עשית השנה? שווה לקב"ה
להחזיק אותך עוד שנה בעולם או שחלילה הגיע הזמן לפנות
מקום למישהו אחר..."

אנחנו עמדנו שם, רועדים כעלה נידף, התחננו על החיים שלנו,
בכינו וזעקנו אבינו מלכנו, מחוק ברחמיך הרבים כל שטרי חובותינו,
אבינו מלכנו כתבנו בספר חיים טובים! אנחנו רוצים לחיות!
אבל מה עוד אמרנו בראש השנה? "ובכן תן פחדך ה' אלוקינו על
כל מעשיך... ואימתך על כל מה שבראת... וייעשו כולם אגודה
אחת לעשות רצונך..."

אנחנו ממש חילקנו לקב"ה עצות, המלצנו לו לגבי אופן ההנהגה
של העולם. אם תפחיד את הגויים, כך הסברנו לו, אז הם יכבדו
אותנו ואותך... הם ידעו שאתה המלך ולכן כדאי שתטיל עליהם

פחד ואימה...

תגידו לי, זה נראה לכם סביר להתנהל ככה? בעיני זה ממש לא
סביר, ואני אמשול משל למה הדבר דומה...

השודד המייעץ

היה פעם מלך תקיף וחזק מאוד ששלט במדינות רבות, וכל כולו
אומר כבוד והדר, כולם יראו ורעדו מפניו, אבל גם אהבו אותו
כי משפטיו אמתיים וצודקים, הוא תמיד רדף אחרי הצדק, וכל
אזרח שהתלונן על עוולה שנעשתה כלפיו זכה ליחס מכבד, ואם
טענותיו נמצאו נכונות המלך טיפל בבעיה בהתאם ודאג שכל
אזרח יקבל יחס הגון ומכבד מפיקדי הממלכה השונים.

מנהג היה לו למלך, שכאשר אדם חטא בחטא חמור מאוד
שהצריך להטיל עליו עונש מוות, היה המלך עצמו משתתף בניהול
המשפט, כדי להראות לשופטים ולעם כולו שחיי אדם חשובים
בעיניו, וגם אם אין ברירה ולפעמים צריך להעניש את החוטאים,
משפטי מוות צריכים להתבצע בכבוד ראש ועם תשומת לב

אחרי החגים...

עכשיו אנחנו כבר 'אחרי החגים'. חזרנו לשגרה האפורה של ימות החורף, אבל אסור לנו לשכוח חלילה וחס את הימים הנוראים ואת החגים הנשגבים של חודש תשרי. אנחנו עדיין מייחלים שהקב"ה ייתן פחדו על כל העמים, ואנחנו עדיין רוצים שייעדו כולם אגודה אחת, וגם אנחנו ובעיקר אנחנו, דווקא אנחנו, כל אחד ואחד מאתנו, יעשה את רצון ה' וימליך אותו עליו בכל יום ובכל רגע מחדש, כי זה התכלית של הבריאה כולה, להמליך את הקב"ה על כל יצורי עולם.

אבל איך ממליכים את הקב"ה? איך עושים את זה בפועל? לצעוד והתחנן זה לא מספיק, לבכות ולהתייפח זה לא תורם שום דבר אם לא מגיעים המעשים המתאימים.

אז איך באמת ממליכים אותו עלינו?

נועלים קודם את נעל ימין ואח"כ את נעל שמאל, ולאחר מכן קושרים את השרוך של נעל שמאל ורק לבסוף את השרוך של נעל ימין...

ככה ממליכים את הקב"ה! מקיימים הלכה מהשו"ע. זאת המלכתו של המלך, כשמצייתים לחוקים שלו.

מרחן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, אמר פעם על דברי רבי חנניה בן עקשיא, רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות - הקב"ה נתן לנו מצוות בדברים שאנחנו ממיילא עושים. הרי כל אחד רוחץ פניו וידיו כשהוא קם בבוקר, הקב"ה הפך את זה למצווה כדי שנעשה את זה כהלכה ונזכה ונקבל שכר. כל אחד אוכל, הקב"ה קבע לנו שצריך לאכול פת שחרית, ואיך צריך לאכול, ואיך לשטוף את הידיים קודם, ולאחר מכן לנגב אותם... ראית פעם מישהו שאוכל לחם עם ידיים רטובות? כל אחד מנגב את הידיים, אבל אצלנו זאת הלכה, זאת מצוה! כשאנחנו אוכלים ארוחת בוקר אנחנו מרוויחים ים של מצוות, מהנטילה, וצורת האכילה, אם מכוונים באכילה כדי שיהיה כח בעבודת ה' אז כל אכילה היא עוד מצווה חשובה וגדולה, לאחר מכן מים אחרונים וברכת המזון.

מה עשיתי? אכלתי ארוחת בוקר! אבל יצאתי עשיר, מלא וגדוש במצוות וזכויות!

כך ממליכים את הקב"ה, עם קשירת הנעליים כהלכה, עם ארוחת הבוקר, עם שטיפת הפנים לפני התפילה, עם צחצוח השיניים לפני התפילה! כשאתה מצחצח כי כתוב בהלכה שצריך לשטוף מהפה את הרירים שנשארו מהלילה - המלכת את הקב"ה!

הצד השני של המטבע

אבל זה גם מחייב... מי שלא נועל את הנעליים כמו שצריך, חלילה וחלילה עלול לעבור 365 פעמים על ההלכה בכל שנה, רק בגלל קשירת הנעליים בסדר הלא נכון. אם הוא נוהג לישון בצהריים ולחלוץ את נעליו, ולאחר מכן לנעול אותם בשנית, מדובר ב-730 פעמים שהוא עובר על ההלכה. ואם הוא גם נועל קודם את נעל שמאל וגם קושר קודם את נעל ימין, אז בכל פעם החטא הוא

מיוחדת, שלא תהיה חלילה תקלה ויוציאו להורג אדם על לא עוול בכפו, רק כי לשופט היה מצב רוח רע ביום של המשפט.

ביום מן הימים תפסו גנב מועד שהיה מלסטם את הבריות, ולאחר מצוד נרחב תפסו אותו. מביאים את השודד אל בית המשפט, לאחר בירור קצר עולה שהעבירות שלו מצדיקות עונש מוות. כמובן שהוא נכבל בשלשלאות כבדות ועבות במיוחד, ונשלח אל עיר הבירה כדי להישפט על ידי המלך.

המל מגיע במלוא הדרו לבית המשפט, מתיישב בראש הרכב השופטים, וברור לכולם שמה שהוא יחליט זה מה שיקרה. בדקות הקרובות יחליט המלך אם אותו שודד יועלה אל הגרדום, או שמא יישלח לביתו לחופשי וייתן לו צ'אנס נוסף בתקווה שיחזור למוטב. המלך פונה אל השודד ושואל אותו: מה יש לך לומר לזכותך? אתה רוצה אולי להסביר את עצמך?

האיש שמח מאוד על ההזדמנות. הוא פותח את פיו ומכה את כולם בתדהמה: "אדוני המלך", הוא אומר, "תשמע טוב למה שאני אומר לך, אם אתה רוצה להצילי. הרי הצבא שלך מנהל איזו מלחמה בגבול הצפון מזרחי, וכבר הרבה זמן שלא משיגים שם הכרעה. אם לעצתי שמע, אני חושב שכדאי שתשלח לחיילים שם אוכל יותר טוב, וכך יהיה להם יותר כח להילחם ולהכות באויבך. ואם אנחנו כבר מדברים על אוכל, אז תדע שהמחירים של הקמח במחוז הדרום יקרים מדי, אנשים שם כועסים וזה לא בריא לממלכה. כדאי להתחשב בהם כדי להרגיע את הלחץ שם שלא תהיה מרידה חלילה. גם את מחירי הדלק הייתי מסבסד במקומך, זה נראה לי קצת מדי יקר לשלם שישה שקלים על כל ליטר של בנזין וכדו'.

מה נאמר על אותו אדם? אין ספק שדעתו השתבשה עליו. אתה שודד! עברייני! בעוד חמש דקות אתה עלול למצוא את עצמך מתנדנד שם על העמוד הזה שעומד כאן בחצר, אתה נידון עכשיו במשפט שמתקיים כי שוקלים להעלות אותך אל הגרדום, מאיפה אתה לוקח את החוצפה הנוראה הזאת להפוך את עצמך כיועץ של המלך? וכי חסרים יועצים למלך? וכי הוא לא יכול להסתדר בלי העצות שלך לגבי טיב המזון ומחירי הבנזין?

אז איך אנחנו באים ומייעצים למלך מלכי המלכים הקב"ה איך לנהל את העולם? תן פחדך... תן אימתך... וייראוך וישתחוו לך, וייעשו כולם אגודה אחת... מה קורה כאן? תיפול על הברכיים, תבכה בדמעות שלישי תתחנן על חיך, יש לי אישה ושלוש ילדים קטנים, נכון אני חוטא ופושע, אבל הם לא עשו שום דבר רע, הם לא יוכלו להסתדר בלעדי, בבקשה אדוני המלך, חוס עליהם ואל תהרוג אותי...

אז מה באמת התשובה לשאלה הזאת? התשובה היא שבראש השנה אנחנו ממליכים את הקב"ה וחלק מרכזי בהמלכה של הקב"ה זה שכל באי עולם יעשו את רצון ה'. אנחנו לא מייעצים פה עצות, אנחנו מבקשים ומתחננים לקב"ה שישליט את מלכותו ויתנשא עלינו בהדר גאון עוזו, כי אנחנו רוצים שהוא יהיה מלך על כל הארץ בשלמות.

על זה גם עכשיו. אי אפשר בלי ללמוד הלכה כל יום! כל יום! אבי מורי בעל 'מעדני השולחן' זצ"ל היה אומר שמה שאומרים חז"ל שהשונה הלכות כל יום הוא בן עולם הבא, על מי מדברים? על אדם שהוא צדיק וישר, הרי ממילא הוא בן עולם הבא גם אם לא ילמד הלכה, אז מה החידוש? אלא חייבים לומר שהכוונה גם לאדם שאינו זכאי לעולם הבא, לפי מעשיו ומצבו הרוחני הוא אינו בן עולם הבא חלילה וחלילה, אם ילמד כל יום שתי הלכות, מובטח לו שיזכה לעולם הבא למרות שלא מגיע לו!!! דבר מדהים!

אני מאוד כואב על כך שהנושא הזה נזנח למרבה הצער. אומנם ארגון 'דרשו' חולל גדולות ונצורות עם תוכנית 'הדף היומי בהלכה' והרבו את לימוד המשנה ברורה בכל מקום, אבל עדיין זה לא מספיק, יש לימוד ההלכה צריך להיות חלק משמעותי מסדר יומן של כל יהודי, על אחת כמה וכמה של בחור ישיבה.

לפני שנים רבות, בערה פי רוח הקנאה בנושא הזה, והחלטתי שצריך לעשות 'טומל', בלגאן גדול מהעניין של לימוד הלכה בישיבות. שלא תהיה ישיבה אחת שבה אין סדר לימוד מסודר ללימוד הלכה. נכנסתי למרן הראב"ד הגאון רבי ישראל יעקב פיישר זצ"ל, ואמרתי לו שחייבים לעשות מזה רעש גדול.

הגרי"י פיישר הסתכל עלי בחוסר אימון: "אתה אומר לי שיש בחור ישיבה שלומד גמרא ולא יודע משנה ברורה בעל פה? יש בחור ישיבה כזה? מה פתאום! אני לא מאמין לדברים כאלו, זה לשון הרע ואסור לקבל לשון הרע..."

לפעמים אני פונה לבחור חסידי, ירא שמים, שקדן, הליכותיו מראות שקיבל חינוך טוב, ואני שואל אותו: תגיד לי בחור'ל, אתה דתי? כמובן שהוא פותח עלי זוג עיניים כאלו גדולות, מה זאת אומרת אם אני דתי? בטח שאני דתי, לא רק דתי אלא גם חרדי, ולא סתם חרדי, אני בחור ישיבה, אני יושב כל היום עם כובע וחליפה וגארטל ויש לי פאות ארוכות ואפילו זקן מתחיל לצמוח ברוך ה'. איזו שאלה זאת האם אני דתי?

"תגיד לי, צדיק, למדת פעם הלכות כיבוד אב ואם? אתה יודע איך צריך להתנהג מה מותר לעשות ומה אסור לעשות? למדת הלכות ציצית ותפילין? למדת הלכות שבת ויום טוב? אם לא למדת את ההלכות הבסיסיות הללו שצריך לשמור ולקיים יום יום, איך אתה מעז לקרוא לעצמך דתי? במה אתה דתי? כי יש לך כובע? להיות דתי זה אומר לקיים את מה שכתוב בהלכה, ומי שאינו יודע מה כתוב בהלכה, איך יוכל לקיים?

רבותי, אני אחרי החגים, מתחילים את שגרת החורף. המחזור של ראש השנה כבר מזמן הוחזר לארון, אבל הקב"ה עדיין כאן, הוא מלך העולם, ואנחנו עבדיו. אנחנו יכולים וגם צריכים להמליך אותו עלינו לא רק בראש השנה, אלא גם בכל יום ובכל רגע ובכל שעה. כשנועלים נעליים, כשנכנסים הביתה, כשיוצאים לבית הכנסת, כשממתנינים בתחנה לאוטובוס ובכל רגע נתון, כל קיום של ההלכה הוא עוד פעולה של המלכת מלך המלכים הקדוש ברוך הוא!

כפול, כלומר 1,460 פעמים בשנה שהוא עובר על ההלכה רק מנעילת הנעליים!!! עוד לא דיברנו על חליצת הנעליים כהלכה, לא דיברנו על לבישת הגרביים. אפשר להגיע לכמויות בלתי נתפסות של עבירות ואיסורים שעוברים כלאחר יד, בלי שנשים לב בכלל, אם לא לומדים הלכה ולא מקפידים לנהוג כהלכה.

כלומר החשבון הזה הוא לשני הצדדים. אפשר על ידי נעילת הנעליים לעשות אלפי פעולות של המלכת הקדוש ברוך הוא בכל שנה, ואפשר גם להיפך חלילה וחלילה, למרוד בו בשוגג אוב במזיד רח"ל.

מרן החזון איש כתב: רבותי לימדו אותי שכל מה שאני עושה אני מתייעץ עם ארבעת חלקי השו"ע. הייסורים הכי גדולים שיש לי בעולם, אם אני חושב שעברתי על דין אחד מהשו"ע. השמחה שיש לי היא מפני שקיימתי הלכה!

סיפר לי נכדו של הצדיק הירושלמי רבי דוד בהר"ן זצ"ל, שפעם הביאו לסבא שלו איזה פרי לברך עליו. הוא חשב שברכתו של המאכל הזה היא 'אדמה' ובירך 'בורא פרי האדמה'. תיקנו אותו והעמידו אותו על טעותו שהברכה צריכה להיות 'בורא פרי העץ'. אתם יודעים איך הגיב רבי דוד בהר"ן לבשורה המרה הזאת שהוא בירך את הברכה הלא נכונה?

הוא התעלף במקום!

אמר לי הנכד שלו, שהוא לא הבין מה קרה. מילא אם היה נכשל בברכה לבטלה אפשר להבין למה הוא מתעלף. יהודי עם כזאת יראת שמים שנזהר כל ימי חייו מכל שמץ ונדנדוד של איסור אפשר להבין כמה הוא מצטער מאמירת ברכה לבטלה חלילה וחס. "אבל זיידה", שאל אותו הנכד בפליאה הרי שהשיבו את נפשו ועוררו אותו, "הרי זאת הלכה מפורשת שמי שמברך 'אדמה' על דבר שברכתו 'בורא פרי העץ' יוצא ידי חובה בדיעבד..."

רבי זונדל כמעט התעלף פעם נוספת רק מהשאלה הזאת: "מה???", הוא זעק בזעזוע עמוק, "אתה רוצה שאני אהיה 'בדיעבדיג'?! אני רוצה שאני אהיה אדם של 'בדיעבד'? אנחנו עובדים את מלך מלכי המלכים, אי אפשר לעשות דברים באופן של בדיעבד. אנחנו צריכים שהכל יהיה באופן של לכתחילה בלי שום פקפוק."

כשזאת ההסתכלות על קיום המצוות, כבר אפשר להבין למה התעלף רבי דוד בהר"ן. איך אמר פעם רבינו הסטייפלער הקדוש: מה ההבדל בין היום לפעם? שפעם היו תרי"ג מצוות והיום יש תרי"ג בעיות... כשהיחס להלכה הוא כאל 'בעיה', וכסוג של קושי שצריך למצוא דרך לחמוק ממנו כדי שלא להיצלות באש הגהינום, אפשר אולי להיזהר מאיסורים, אבל אי אפשר להתעלף בגללם... מי שמתייחס לכל מצווה כאל הזדמנות עצומה לשרת את מלך מלכי המלכים ולעשות לו נחת רוח, מי ששמח עם כל מצווה ועם כל דקדוק של הלכה, זאת היא עבודת ה' האמיתית, מתוך שמחה של מצוה. לשם כל אחד צריך לשאוף, ובעז"ה אפשר גם להגיע לדרגות הללו.

"אבל דבר אחד חייבים לומר: אני אומר את זה בכל פעם ואחזור

מדוע

לא הצליח נח להשפיע לטובה על בני דורו ולהחזירם בתשובה?

כיצד

עזב א"א את הקב"ה ורץ לקראת אנשים שהיו נראים כעובדי ע"ז?

מדוע

לא נחתם דינם של דור המבול אלא על הגזל, הרי הם עברו על כל העבירות החמורות?

עכשין
במבצע
מיזחד
בשיווק
ישיר

02-5609000

להבין את הפשט, להעמיק בעיון, להאיר את פסוקי התורה בהבנה ובבהירות, כל התשובות לכל השאלות

3 כרכים על המשה חומשי תורה

ידרש דודי

מאת רבי דוד הופשטטר שליט"א

בעיצומו של אחד ה'טישים' המפורסמים שלו בלילות שבת, פנה לפתע הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל, לאחד האברכים היושבים מולו ואמר: "אתה נראה מוטרד! במה אתה מהרהר עכשיו?! בטח בשאלה איך תצליח להסתדר בשבוע הקרוב עם הבנק שלך... אז בוא ותשמע 'יסוד'!"

הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל: "השלך על ה' יהבך"

"נח איש צדיק תמים ה'ה בדרתיו" (בראשית ו', ט')

עמו בהצלחה, אלא שיש מתח מהרגע הבא וממה שעלול לקרות מחר ומחרתיים. איך אתפרנס בחודש הבא ומתי אמצא שידוך לבתי...
דאגת המחר בעוכרינו ומעיבה כצל - "אל תצר את צרת מחר!"

בעיצומו של אחד ה'טישים' המפורסמים שלו בלילות שבת, פנה לפתע הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל, לאחד האברכים היושבים מולו ואמר: "אתה נראה מוטרד! במה אתה מהרהר עכשיו?! בטח בשאלה איך תצליח להסתדר בשבוע הקרוב עם הבנק שלך... אז בוא ותשמע 'יסוד': הרי גם בשבוע שעבר היית טרוד באותה מחשבה, וגם לפני שבועיים, ומה קרה בסוף? הכל הסתדר ברוך ה', והמקרה שלך מלא, נכון? אז למה לך לדאוג עכשיו איך תסתדר בשבוע הבא?!"

וכך ביאר פעם את מטבע הלשון: "מודה אני לפניך... שהחזרת בי נשמתי בחמלה, רבה אמונתך": כולנו יודעים ומאמינים שהקב"ה משגיח על כל מעשה איש, ודן אותו לפי מעשיו, וברור לכל בר דעת שעל פי מעשיו - איננו זכאים להתהלך בריאים ושלמים. הסיבה שבכל זאת אנו בקו הבריאות היא "בחמלה" המיוחדת של הקב"ה עלינו.

אלא שאם כך, מתעוררת השאלה הבאה: אמנם היום הקב"ה ריחם עלי, אבל מה יהיה מחר? הרי כפי מצבי לא מגיע לי שום רגע של חיים, וגם אם קיבלתי מתנת חיים - היא מוגבלת רק ליום זה, ומחר

באחד ה'וועדים', הציג רבינו את הבעיה, הכיצד זה אנשים מהלכים כשהדאגה טורדת את מנוחתם, וצרים את 'צרת המחר', בהתעכבו בפרט בבעיה המעיקה שכמעט הכל שותפים לה - העול הכבד הכרוך בהשאת הצאצאים ברווח ובכבוד. כדרכו הרצה את משנתו בבהירות רבה, אולם תחילה הקדים דברים במהות מידת הביטחון: האל"ף-ב"ת של ביטחון הוא - הכרה שיש בורא עולם - ה' אלוקים אמת, שהוא לבדו עשה ועושה את כל המעשים לבדו, וכרצונו, בלי להיות תלוי חלילה בשום גורם חיצוני. לא בכך ואף לא באחד אחר. להמחשת העניין השתמש במשל הבא: כאשר אדם נוסע במטוס ללא טייס, הפועל רק על מכשירים, ולפתע הוא מבחין שהמטוס מיטלטל אנה ואנה, תוקף אותו פחד מפני העלול להתרחש ברגע הבא. לעומת זאת, כאשר נוסעים במטוס המנווט בידי טייס, סומכים עליו, ומסיבה פשוטה: יודעים שהטייס חי וקיים ויודע מה שהוא עושה. יש על מי לסמוך.

כאשר אנו מופתעים מאיזו פעולה של הקב"ה, שלא היתה צפויה מראש, ומתבלבלים מחמתה, זה עלול להעיד על תחושה נוראה ופסולה, כאילו חלילה נוסעים ב'מטוס' ללא טייס. והוא מביא את התיאור הבא כהמחשה:

אדם שמשא את בתו, מבקש מהקב"ה שיעזור ויתן לו כסף די צורכו, וב"ה כפי שכולנו יודעים, זוכים לניסים. היתה חתונה, יש דירה ושאר כל הצרכים. אבל האיש הזה מסתובב לחוץ ומתוח, ואין לו יום ולא לילה. מה עכשיו מפריע לו? "מה יהיה עם הבת השניה, וכי ניסים באים בכל יום?" - מהרהר הוא לעצמו בחשש, וככל שהניסים שאירעו לו עם הבת הנוכחית גדולים יותר, גובר גם הפחד שלו מפני העתיד...

אם דודו הוא אליהו הנביא, שכתב לו צ'ק נכבד לכיסוי הוצאות החתונה הראשונה, לא היתה לו כל בעיה, מסתבר שגם לחתונה הבאה הוא יקבל ממנו. ומהי האמת? וכי אין לו דוד כזה? - "זה דודי וזה רעי". הרי הוא זה שסידר לך את כל החתונה הקודמת, ועליך לקוות שגם הלאה לא יעזוב אותך.

וכך אמר פעם לאחד מבניו שיחי': "דע לך, שרוב הבעיות שיש לבריות, כמו מתח וכאב לב, אכזבות ולחצים - נובעות בעיקר מחמת דאגת המחר'. ברוב המקרים אפשר לחיות את ה'עכשיו' ולהתמודד

כשהיתה לי פעם תקופה דחוקה מאד בפרנסה, סיפר פעם באוזני תלמיד, "קיבלתי על עצמי להתחיל להקפיד על הפרשת חומש מכספי לעניים. ומאז ב"ה נעלמו הקשיים, והפרנסה השתפרה פלאים"

הנה כי כן, אף הוא חיפש לעצמו מקור הכנסה, שיחלץ אותו מן הדוחק הכלכלי שבו היה שרוי באותה תקופה, אבל המקור היה - בתורה עצמה (-"אם רואה אדם שמזונותיו מצומצמין יעשה מהן צדקה") שהיא לבדה המציאות האמיתית, ולא במקורות מדומים עתירי הון ועושר. וההשתדלות הזו, אמנם נשאה פרי והועילה.

ומעשה נוסף כיוצא בו: רבינו היה סבור שהשוק העירוני באופקים טומן בחובו סכנות רוחניות, ואין זה מדרכי הצניעות שנים תלכנה לערוך בו את קניותיהן, למרות שלכאורה ניתן לחסוך בכך כסף באופן ניכר. וכך הסביר: "הואיל ולמיטב ידיעתנו השוק שורץ סכנות רוחניות, ואנו מאמינים ש'כל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד ראש השנה', אם כן אין זה בגדר ההשתדלות המוטלת עלינו, והקב"ה ישלח לנו את הברכה ממקום אחר".

כי אם אין זה מתאים וראוי על פי תורה, אזי האפשרות הזו כלל לא קיימת.

זו היתה ההשתדלות של 'תורה'. בהזדמנות אחרת האיר זווית השתדלות של תפילה, ואמר:

"אחד מהלימודים שיש לקחת ממעשה יונה הנביא הוא, שכאשר מתרגשת איזו צרה חלילה, הרי שאמצעי ההצלה הראשון והבטוח הוא להתפלל, ורק לאחר מכן יש לנקוט את שאר פעולות ההצלה. שהרי כך עשו מלחי האנייה כשחישבה להישבר: תחילה התפללו, ורק לאחר מכן ניסו להציל את עצמם מהסערה, על ידי השלכת כל החפצים הימה".

"עושה חדשות"

מחשבה נוספת העלולה להתגנב ולהעיק על המאמין היא, שאמנם השי"ת 'פועל גבורות' אבל בכל זאת... גם חובות מעיקים עד צוואר, גם העדר מקור פרנסה וגם הילד שהגיע כבר לפרקו, ואז עולה מחשבה סוררת, לאמור: 'אילו לכל הפחות הייתי רוכש כרטיס'

אזדקק שוב לנס מיוחד שיעמיד אותי על רגליי. זהו "רבה אמונתך" - יש לי על מי לסמוך! אם קמתי ברחמי היום, אקום גם מחר. אני נותן בך יוצרי ובוראי אמון רב שכך יהיה. בפעם אחרת, כאשר דיבר על חסד השי"ת המלא עולם, הזכיר שכל הבריאה - הבהמות והחיות מרמש ועד ראם, השמים והארץ וכל צבאם - כולם אומרים שירה ומשבחים את הבורא, ואז הוסיף: "כולם, חוץ ממישהו אחד: האדם - שרוטן מבוקר עד ערב על דברים של מה בכך..."

הוא גמלנו גומלנו ויגמלנו

'דאגת המחר' מדירה שינה בענין נישואי הילדים. יהודי בעל משפחה ברוכה של שנים עשר ילדים הלומד בכולל - זקוק לסכום עתק של מיליונים כדי להשיא את כולם. איך עושים זאת? זה הרי נגד המציאות. וכל ילד יוכל לערוך את החשבון: כיצד אפשר להוציא מה'אלף ושלוש מאות שקל' של הכולל מיליון דולר?...

מה ה'ביטחון' דורש במצב כזה?

יש לי שנים עשר ילדים בלע"ר, וכבר עשיתי שמונה בריתות ועוד כמה בר מצוות. וכי היה לי כסף לכיסוי ההוצאות? - לא! אז איך בכל זאת הסתדרתי? הקב"ה עזר לי!

מדוע בכל זאת אני עלול לחשוש? הרי לו הייתי בודד בעולם, ולא היה מלבדי אדם שנוזקק להשיא את ילדיו, כי אז לא הייתי חושש. בטוח הייתי שבשביל אברך אחד בעולם - יש מספיק עבור כל צרכיו כפי שהיה גם עד עתה. אם כך, מה אכפת לי שיש עוד כמוני בעולם? מסתבר שהקב"ה ימשיך להשפיע עלי מטובו גם הלאה.

אלא מאי? במוח מנקרות כמה 'קושיות': ההוא, הרי כן 'נפל' בפרנסה, הבן דוד מתקשה עם הילדים והשכן שוכב מיוסר בבית חולים, ומה יהיה איתי? ה'קושיות' האלו טורדות ואינן נותנות מנוח, וכאן תפקידו של ה'ביטחון' - "פול מצדך אף ורבה מימינך" היינו שהטובים ממך ייפלו, ובכל זאת "אליך לא יגש... כי אתה ה' מחסי". אבל מה עם המציאות? זוהי נקודת הביטחון - שהתורה היא המציאות, הקב"ה - הוא המציאות, וכל היתר - הן סתם קושיות... ומקושיה - כידוע - לא מתים...

התורה - מציאות!

והנה דוגמה מאלפת להיותה של התורה מציאות בלעדית: בנוהג שבעולם, כאשר העול הכלכלי כבד מנשוא, ובאופן לא נראית כל אפשרות של שינוי לטובה, הופכים עולם ומלואו כדי למצוא בכל זאת מקורות הכנסה נוספים, בלי לבחול בשום עבודה, ובלי לבוש לפנות לפלוני ולאלמוני שייסיעו לצאת מן המיצר, העיקר - להביא טרף לבני הבית. בנפשו יביא לחמו.

ומה עושה הרב פינקוס במצב כזה?

"כשהיתה לי פעם תקופה דחוקה מאד בפרנסה", סיפר פעם באוזני תלמיד, "קיבלתי על עצמי להתחיל להקפיד על הפרשת חומש מכספי לעניים. ומאז ב"ה נעלמו הקשיים, והפרנסה השתפרה פלאים".

ששיגר, אלא שלימים שח אחד מבניו לפי תומו על אותה שבת, שרבינו שוחח עמו על נפלאות ההשגחה עמו, ואמר לו: "ראה כיצד מתנהלים הדברים, זקוק הייתי לדבר המסויים ההוא, והנה 'אומרים' לי משמים: 'ילד, אתה רוצה את זה ואת זה? - קח!' - מישהו דפק בדלת והביאו עד אלי בלי שאעשה מאומה לצורך הענין..."

על חן וחסד שחוננתנו

לא היה צריך בדווקא מאורע פלאי, של שליח מאת ההשגחה העליונה מעיר רחוקה עד לדלת ביתו, כדי לראות את יד ה' ולהללו על נפלאותיו עמנו. גם ללא 'סיפור מיוחד' ניתן - אם רק יש לב מרגיש ועיניים פקוחות להכיר בחסדיו המרובים. ורבינו אמנם נתברך בלב ועיניים כאלו:

מעט לעת נוהג היה בפתחו את המקרר בבית - מעשה שבשגרה - לקרוא בקול גדול שיגיע לאוזני הילדים הרכים: "ראו נא, ראו, איזה שפע גדול מצוי כאן ב", כמה חן וחסד רואים כאן מול עינינו!".

והנה עוד ניצוץ של אמונה בחיי היום יום השגרתיים:

שעת ארוחת בוקר בחדר האוכל ביישיבת תפרת. רבי שמשון חולף ועובר, ולפתע עוצר ליד אחד הבחורים, ובהצביעו על דברי המאכל המונחים על השולחן אומר לו: "האם שמת לב, כמה גוונים יש במאכלים הללו? ראה נא! אדום, ירוק, לבן, צהוב, הלחם המרוכב מכמה גוונים, הביצה... זהו פשוטו של מקרא בברכת המזון", לחש לבחור המשתאה, "הזן את העולם כולו בטובו, בחן... - מלבד טובו של הקב"ה בזנו את כל בריותיו, חז"ל קבעו הודאה מיוחדת גם על ה'חן' שבמזון, המוגש לנו בגוונים מרהיבי עין ונעימים למראה".

חלוקת העולמות ותפקידנו

בכתביו נמצאה רשימה מרתקת שערך לעצמו, אודות השתדלות לפרנסה ואמונה, חלוקת העולמות ותפקידנו, ואלו דבריו (בשינוי לשון):

הקב"ה ברא מיליארדי עולמות אין מספר, ובהם חכמה עצומה עם הבנות עמוקות וחידושים שהעין אינה שבעה מלראות והאוזן מלשמוע, במדדים ענקיים כאלו, שהעולם שלנו בטל לגביהם לא רק כיחס טיפה מול הים הגדול, אלא במדדים נצחיים ואין-סופיים, בכל מילי דמיטב - חידוש, יופי וגבורה.

והקב"ה עשה חלוקה ברורה: את כל העולמות הללו נתן בידינו לשלוט בהם לגמרי, ולעשות בהם כרצוננו (על ידי מעשינו), ומאידך גיסא, את כל העולם הקטן שלנו שהוא נקודה זעירה וקטנטנה של חידוש עצום ונורא מאוד - הותיר הקב"ה לעצמו ולחלקו.

ואילו אנו - איננו מרוצים מצורת החלוקה הזו, ועמלים יום ולילה כדי להכניס גם את העולם הזה תחת רשותנו - מחפשים פרנסה ורוצים להשיג כל חכמות העולם חוץ מתורה, בעוד שחובתנו להותיר את החלוקה כפי שהיא: לבטוח שהוא יפרנסנו וידאג לכל מחסורנו, ולשים כל מגמתנו בעבודתנו להוסיף כוח וקדושה בעולמות על ידי לימוד התורה, תפילה וקיום תר"ג מצוות.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'ואוהביו כצאת השמש')

הגרלה של מפעל הפיס, אזי היה הקב"ה יכול לפתור לי את כל הבעיות... אבל למעשה אינני רוכש כרטיס הגרלה, וגם אם תוצע לי מחר משרה חדשה ומכניסה, לא יהיה זה פתרון. את הבן שלי צריך לחתן עכשיו. האירוסין כבר היו, כך שגם הסיכוי שאעשה שידוך 'עשיר' לא קיים, ואני יודע בדיוק כמה התחייבתי...".

הוא הגיע למבוי סתום ועומד בפני קיר אטום.

- האמונה שלנו היא שהקב"ה "עושה חדשות". יש לו אין-סוף דרכים ואופנים כיצד להושיע אותנו, ובחכמתו שאין לה חקר, מכניס הוא את הפתרון מיניה וביה בתוך המצב המסויים שאליו נקלענו, ואין דבר הנבצר ממנו לעשות.

יסודות אלו במהות מידת הביטחון ועוד רבים כדוגמתם, היו פשוטים ומוכרחים בעיניו, וממילא היה בכוחו לרתום גם אחרים ולהנעים בעיניהם את החיים השלווים בצל כנפיו של אב הרחמן:

בליל פורים אחד ניגש אלי אברך ותינה את צרתו שאינה נותנת לו מנוח: "מה יהיה עם שידוך לבתי, והרי חסר-כל הנני, אין לי כסף להשיאה".

על אתר נענה לו רבינו ואמר: "ומה אני עושה? אומר להקב"ה: תחתן אותה אתה, אני לא יכול לעשות כלום ואתה כל יכול, הרי שלך לפניך - יוצרי ובוראי!".

קח בני, קח!

מילתא דפשיטא שאת העבודה על 'ביטחון' אי אפשר להתחיל ערב נישואי הילדים, ולצפות לעמוד תכף בדרגה של שלווה הבוטח, אלא יש לעמוד עליה זמן רב קודם לכן, ולחיות עם הרבוננו של עולם והכרת ניסיו ונפלאותיו שבכל עת ערב ובוקר וצהרים, או אז ניתן לצלוח גם את משברי החיים והזמנים המעיקים ביותר.

שעת ערב של יום חמישי. רבינו הוגה בתלמודו בביתו, בהוגיעו את מוחו זמן ממושך בסוגיה שבה עסק, עד שחש חולשה ולאות המתפשטת בכל איבריו, ובעקבותיהן נזקק בדחיפות לדבר מה שיחזק את לבו, כאשר הורגל במצבים כאלה, אולם זה לא היה בנמצא בביתו.

לפתע נשמעות נקישות בדלת. בפתח עמד אחד מתלמידיו שנהג מפקידה לפקידה לבוא לאופקים, כדי לשבות במחיצתו וליהנות לאורו, ובא עתה להגיש מנחה צנועה למי מבני הבית שפתח בפניו את הדלת, הפטיר מילות ברכה של נימוסין, והלך לו.

בליל שבת שלמחרת, כאשר נכנס אותו תלמיד ללמוד עמו בחברותא, פתח רבינו ואמר לו ברגש: "אין לך מושג איזו טובה עשית עמי אמש", ולאחר שגולל בפניו את תיאור החולשה שפקדה אותו, והצורך הנחוץ לו במצבים כאלו לחזק את לבו בדבר מתיקה מסויים, כדי להשיב את נפשו, אמר: "ככל שחיפשתי, לא הצלחתי למצוא את הדבר שאני זקוק לו, והנה אתה נוקש בדלת, ומגיש מתנה שאליה צירפת בדיוק את מה שנוקקתי לו בדחיפות... ממש שלחו אותך מן השמים במועד המדוייק!".

בהכירו את טוב לבו של רבינו, יכול היה התלמיד לתלות את הדברים בטוב לבו של ר' שמשון וברצונו להעניק לו תחושה טובה על המתנה

דוגמא אחת מני רבות לסיפור של אמונה, אשר סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, באחת מעצרות ההתעוררות שנערכו ברמת אלחנן לרפואתו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, היא מעשה מופלא אשר סופר לו זמן קצר לפני העצרת מבעל המעשה, יהודי כבן תשעים מיוצאי בוכרה המתגורר בחולון, המוכר בשמו הרב בן ציון הכהן פנחסוב ויודע כתלמיד חכם וירא שמים.

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על אמונה ותמימות בעבודת ד'

נח איש צדיק תמים הָיָה בְּדֹרֵינוּ" (בראשית ו', ט')

דוגמא אחת מני רבות לסיפור של אמונה, אשר סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, באחת מעצרות ההתעוררות שנערכו ברמת אלחנן לרפואתו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, היא מעשה מופלא אשר סופר לו זמן קצר לפני העצרת מבעל המעשה, יהודי כבן תשעים מיוצאי בוכרה המתגורר בחולון, המוכר בשמו הרב בן ציון הכהן פנחסוב ויודע כתלמיד חכם וירא שמים.

"אבי, הרב יצחק הכהן - פתח הרב פנחסוב את סיפורו - "התגורר בבוכרה ומידי יום ביזמו היה נוסע לצרכי פרנסתו אל העיר קגן, אשר שמה ניתן לה על שם היהודי שבנה אותה.

"באחד הימים הבחין בעשרות פליטים יהודיים העומדים ברחוב עם חבילותיהם ואינם יודעים אנה יפנו. לבו הרחום לא עמד במחזה עלוב זה, ומיד ניגש והזמין אחר כבוד לבית. היהודים נענו בשמחה להזמנה וכולם הגיעו ומצאו את הבית הפתוח מלא בפליטים. בין המשפחות שהגיעו היו משפחות אדלה, שמואלביץ, קנר ורשבסקי ועוד, ומאחר והיו עניים וחסרי כל, אבא לא ציפה לקבל מהם אפילו פרוטה אחת על האכסון הנדיב שהעניק להם ולמשפחותיהם.

"שבע-עשרה נפשות נוספו בין יום לשולחנו, ולכל אחד ואחד מהם דאגו ההורים גם למציאת מקום לינה ראוי, אך אז נודע לאבא כי רכבת נוספת הגיעה העירה ובקרונותיה מצוי אחד מן המיוחדים שבגדולי הדור, הלא הוא מרן הגאון מטשיבין זצ"ל.

"אבא לא היסס לרגע, ומיד נסע אל תחנת הרכבת. עד מהרה שב ביחד עם הרב ומשפחתו, שכללה את הרבנית ואת בתם.

בבית כבר לא היה מקום להכניס אף אחד, אך אבא לא אמר נואש. הוא ניגש לחדר קטן, אפל וחשוך, שהיה מיועד לכביסה. הוציא משם את הבגדים ושיכן בו את מרן הגאון זצ"ל, אשר לא היה זקוק ליותר מכך. הוא הוציא נר קטן, העלה בו אש ולמד לאורו במשך כל שעות היממה כשהוא אסיר תודה לבעל הבית על המסירות שגילה כלפיו. "לא ארכו הימים ונפל דבר בבית - אבא קיבל צו גיוס למלחמה המתנהלת בין גרמניה לרוסיה, ובירור קצר העלה כי בכוננת הצבא

לגייס אותנו ליחידה קרבית בחזית. בין ההוראות הופיעה גם הפקודה להגיע לצבא עם כל הציוד האישי שלו, הוראה שחזקה את חששו שמדובר בגיוס לפרק זמן ארוך וממושך מאד.

"חרדה עמוקה לפתה את הלבבות. משמעותה של לחימה בחזית עקובה מדם למשך כל כך הרבה זמן היא כמעט ידועה מראש... וגם אם יקרה הנס והוא יחזור, מי יערוב לנו שכל איבריו ישובו עמו?!... מה יהיה על אמא ועל חמשת הילדים הקטנים שהותיר מאחוריו?! בצר לו התדפק אבא על דלת החדר הקטן שבו התגורר הגאון מטשיבין, וסיפר לו על הצרה שנקלעה לפתחו. הגאון שמע את דבריו ואמר לו: "לא יאונה לך כל רע".

"מאושש קמעא וסמוך על הברכה וההבטחה יצא משם אבא, ולמחרת בבוקר נפרד מאתנו וניגש ללשכת הגיוס. הפקיד שישב שם הציץ בתשומת לב ברשימה ובו הגיוס שהחזיק ומאר לו: "יש כאן טעות בנתונים. האיש שנקרא כאן לגיוס אינו אתה" - ושחרר אותנו לביתו. ויהי לנס, ולפלאי פלאים.

"עד עצם היום הזה לא הצליח איש להסביר מה הביא את הפקיד להחליט כפי שהחליט, ואין ספק כי זכות הצלתו של הגאון מטשיבין והאפשרות שנתן לו להמשיך ללמוד היא שעמדה לו.

"הרי לנו" - סיים הגר"י זילברשטיין בעצרת ההתעוררות ההיא

המבצע חוזר לתחילת זמן חורף

תרום 23 ש"ח
למשך 12 ח'
סך כל התרומה
וקבל מ'
• סט 'משנה ברורה'
של דר'
• ספר המפתח
המשני
* סט 'משנה ברורה'
וכן ספר המפתח

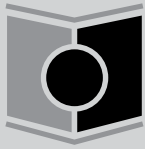

תרום 20 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 200 ש"ח
וקבל מיידית
• סט 'לקראת שבת'
• ספר המפתח על
המשנ"ב
* 'לקראת שבת' סט הספרים שנקרא
בשקיקה בכל העולם היהודי, 5 כרכים
עם אלפי סיפורים מרתקים לפרשת
השבוע מלוקטים מהמבחר של
עלוני 'לקראת שבת' של 'דרשו'
וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 20 ש"ח לחודש
למשך 6 חודשים
סך כל התרומה 120 ש"ח
וקבל מיידית
• חמשה חומשי תורה
של 'דרשו'
• סט 'דרש דוד' על
התורה
• ספר המפתח על
המשנ"ב
* חמשה חומשי תורה בכרך אחד * סט 3
כרכים 'דרש דוד' על התורה * ספר
המפתח על המשנ"ב

המבצע לזמן מוגבל, למבצע

Dirshu
 דרשו ד' ועוזו
 קרן עולמית להיוזק
 ועידוד לימוד התורה

המבצע הגדול של 'דרשו' ו'אחינו' חוזר לתקופה קצרה. תורמים לפעילות הקירוב של ארגון 'אחינו' וזכים במתנות מ'דרשו'.

זכייה מיידית של הספרים שכבשו את העולם היהודי.

תרום 28 ש"ח לחודש
 למושך 16 חודשים
 סך כל התרומה 448 ש"ח

זקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- סט 'דרש דוד'
- חמשה חומשי תורה
- וספר המפתח על משנ"ב

* משנ"ב - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים,
 'דרש דוד' - על התורה 3 כרכים, חמשה חומשי
 תורה בכרך אחד, ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 24 ש"ח לחודש
 למושך 16 חודשים
 סך כל התרומה 384 ש"ח

זקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- ספר 'דרש דוד'
- ספר המפתח על
 המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים,
 'לקראת שבת' - 5 כרכים,
 ספר 'דרש דוד' - על מסכת אבות,
 ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 276 ש"ח לחודש
 למושך 16 חודשים

זקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- סט 'דרש דוד'
- ספר המפתח על
 המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים,
 על המשנ"ב

המקרה הזה קרה לפני כעשר שנים, למרות השנים הרבות שחלפו, הסיפור הזה עדיין חקוק בעצמותיי ולא נותן לי מנוחה. וכך היה המעשה: הגעתי לשיבה בימי בין הזמנים, כמה ימים לפני תחילת זמן אלול, כדי לסדר כמה עניינים, והנה אני שומע רחש מאחד החדרים בפנימייה. זה היה קצת מוזר, כי בימי בין הזמנים המקום אמור להיות ריק מאדם. ניגשתי לחדר ממנו בקע הקול...

הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א, ראש ישיבת 'חיי תורה' ונשיא ארגון 'הגפן', על המבט הנכון על מאורעות החיים

יעקב א. לוסטיגמן

"וַיִּקַּח אֶבְרָם וַנְּחֹזֵר לָהֶם נְשִׁים" (בראשית י"א, כ"ט)

"המקרה הזה קרה לפני כעשר שנים", מספר הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א, בשיחה שקיים עם 'לקראת שבת'. "למרות השנים הרבות שחלפו, הסיפור הזה עדיין חקוק בעצמותיי ולא נותן לי מנוחה. וכך היה המעשה: הגעתי לשיבה בימי בין הזמנים. היה זה כמדומני בתאריך כ"ו אב, כמה ימים לפני תחילת זמן אלול, כדי לסדר כמה עניינים שהייתי צריך לסדר, והנה אני שומע רחש מאחד החדרים בפנימייה. זה היה קצת מוזר, כי בימי בין הזמנים המקום אמור להיות ריק מאדם. ניגשתי לחדר ממנו בקע הקול, והנה אני רואה שם בחור מתלמידי הישיבה, הוא כבר היה אז כבן 26, כשהוא מארגן את הדברים שלו בארון ופורש מצעים על המיטה שלו. "שלוים'ה", פניתי אליו בפליאה גדולה, "מה אתה עושה כאן? היום כ"ו אב? יש עוד ארבעה ימים עד תחילת הזמן. מה קרה שהקדמת לבוא!?"

הבחור נבהל מאוד לראות אותי. הוא קיווה שאף אחד לא ישים לב שהוא התנחל בשיבה, אבל אחרי שכבר ראיתי אותו לא היתה לו ברירה אלא לנסות ולהצטדק. הוא ניסה להתחמק מהסבר ברור, אבל אני הבנתי שמהו מעיק עליו, ועודדתי אותו לספר לי את הסיפור המלא.

כשפתח הבחור את פיו ואת לבו וסיפר את הסיפור המלא, הבנתי שהקב"ה זימן לי משמים במיוחד את המפגש האקראי הזה כביכול, כדי לתת לי שיעור חשוב לחיים, וכדי שאוכל להבין מה המשמעות של להיות בחור מבוגר. השיעור הזה מלווה אותי גם כיום, בכל צעד ושעל שאני עושה בפעולותי בתחום זה, הן בשיבה עם הבחורים עצמם, והן בארגון 'גפן', שבאמצעותו אנחנו משתדלים לפעול בנושא הזה, ולהביא לסגירתם של עוד ועוד שידוכים של מעוכבי שידוך.

"כמו כל הבחורים בשיבה, גם אני חזרתי הביתה בערב תשעה באב", הוא סיפר, "כשהגעתי הביתה קידמו את פני בחביבות גלויה

ומופגנת. ההורים אוהבים אותי, וכך גם האחים והאחיות הצעירים ממני. הם שמחו עם בואי הביתה ולא הסתירו את שמחתם. על הדלת היה שלט מעוטר ועליו ברכת 'ברוכים הבאים' שנכתב וקושט בעמל רב בידי אחיותי הצעירות, על השולחן כבר הוכנה צלחת עם עוגות טעימות במיוחד, מעשה ידי אמי היקרה, שתמיד משתדלת לקבל את פני עם מאפה שהיא יודעת שאני אוהב, וגם אבי עמד שם נרגש, וניכר היה עליו שהוא שמח לראות אותי אחרי חודש שבו לא הייתי בבית.

"אף אחד לא דיבר על זה, אבל באוויר היתה תלויה גם אכזבה מאוד גדולה, ובצידה דאגה עמוקה: הנה, עוד שנת לימודים הסתיימה, שלוים'ה שלנו סיים עוד שנה בשיבה, עוד שנה שבה הוא לא התארס! גם השנה הוא לא יזכה לחבוש שטריימל לראשו, מי יודע, אולי בשנה הבאה..."

תחושת כישלון

"אבל האכזבה הזאת לא נאמרה בפה. כולם מבינים היטב שאין טעם לומר את המילים הללו. זה ממילא לא יעזור בכלום. מה שכן אפשר לעשות זה להתפלל, ואת זה אנחנו עושים. לא רק אנחנו, גם הדודים

**"יום-יומיים אחרי תשעה באב,
באה ההיתקלות הראשונה...
אבא שלי ניסה להעיר אותי
בשש בבוקר, כי אני צריך
לעשות רושם טוב, ולהתפלל
במניין הראשון שכולם ידעו
שאני בחור חרוץ ורציני..."**

אוהב ש'מברכים' אותי בקולי קולות ממרחקים עצומים, כדי שכל עם ישראל ישמע ויזכור שיש כאן בחור מבוגר שאף אחד לא הצליח למצוא לו שידוך...

"כשאבא שלי חזר מהתפילה בשעה 9:00, אחרי שכבר למד עם חברותא במשך שעה וחצי, וגילה שאני בדיוק שוטף פנים ומתחיל להתארגן ליציאה למקווה ולתפילה, הוא התפרץ: 'עכשיו אתה מבין למה לא מצאנו לך שידוך? אה?! עכשיו אתה כבר מבין! זה בגלל שאתה עצלן, בגלל שאתה לא מוכן להשקיע ולהתאמץ! לישון אתה רוצה? לך לישון מוקדם יותר! למה אתה חייב לעשות לעצמך שם רע של בחור עצלן? אתה לא מבין כמה חשובה התדמית שלך כדי שתוכל להתארוס בשעה טובה? מי יודע אם עכשיו לא הרסת לעצמך עוד שידוך כמו שהרסת את כל הקודמים בהתנהגות חסרת האחריות שלך!!!..."

שלוזמלה הרים אלי עיניים מלאות דמעות. זה כבר לא יפה לבכות בגיל 26, אבל הוא לא הצליח להתאפק. האמת? גם אני בכיתי ביחד איתו. "זאת היתה רק ההיתקלות הראשונה", השלים הבחור את סיפורו, "אחר כך באה עוד אחת, ואחריה שתיים נוספות, זה נהיה בלתי נסבל, לא רק אבא, גם אמא שלי נתנה ביטוי לאכזבה העמוקה שלה ממני, בכמה וכמה הזדמנויות, ואני הרגשתי שאני לא מוצא את המקום שלי בבית הורי. אני מעדיף להתבודד בישיבה עד שיתחיל הזמן, ולא להמשיך ולחוות את הסבל הנורא הזה!"

בהמשך הסביר הבחור שהוא מאוד מבין את הוריו: "גם הם סובלים בדיוק כמוני ואולי אפילו יותר. הם היו רוצים לראות אותי מתחתן, לא פחות ממה שאני רוצה להתחתן. זה קשה להם בדיוק כמו שזה קשה לי".

"כשיצאתי מאותו מפגש 'אקראי' עם הבחור, הרגשתי נורא", מספר ראש הישיבה שליט"א, "הבנתי שלא בכדי סובב הקב"ה שאשמע את הדברים: מוטלת עלי שליחות לנסות ולעזור לשלוימ'ה ולעוד

והדודות, והשכנים והחברות של אמא שלמדו איתה בסמינר לפני 30 שנה, והגיסות של השכנות בבניין הזה ובבניין הקודם בו התגוררנו, כולם מתפללים כל יום על שלמה געציל בן בלהה גינדל, שיזכה כבר להתארוס בשעה טובה, כי כבר כשל כח הסבל, ולאנשים מסביב כבר אין כח לראות אותו מסתובב בשבת בבית הכנסת, עם הכובע הנצחי לראשו, כשהשטריימל שלו אפילו לא נראה באופק. "בתשעה באב הולכים לבית הכנסת ובוכים על החורבן. על הדרך מקנחים בחשאי גם כמה דמעות על חורבנו האישי של הבחור הצעיר, שלא זכה לבוא בברית הנישואין למרות שלא חסר לו שום דבר, והוא מוצלח ומוכשר בדיוק כמו כל הבחורים האחרים, שכבר מזמן התארוסו ושבל"ג בעומר האחרון כבר עשו 'חלאקה' לילד השלישי שלהם..."

"יום-יומיים אחרי תשעה באב, באה ההיתקלות הראשונה... אבא שלי ניסה להעיר אותי בשש בבוקר, כי אני צריך לעשות רושם טוב, ולהתפלל במניין הראשון שכולם ידעו שאני בחור חרוץ ורציני. אבל אני לא כל כך הצלחתי לקום בשעה מוקדמת כל כך, והאמת שגם לא היה לי חשק גדול לקום בכלל, ולהגיע לבית הכנסת שבו אני פוגש את חברי הילדות שלי, שהגיעו להוריהם לחופשת בין הזמנים, יחד עם כל החד גדיא שלהם. כשהחברים האלו רואים אותי, זה מתחלק לשניים: יש כאלו שמתעלמים במכוון כאילו לא ראו אותי, כי לא נעים להם לדבר איתי כשלידם שניים או שלושה ילדים, וכשהטלית שלהם כבר מצהיבה מיושן.

"לעומתם יש כאלו שלא רק שהם רואים אותי, אלא שהם רצים אלי מהקצה השני של בית המדרש, בדילוגים עליזים ובשאגות שמחה מוגזמות לכל הדעות, ועוד לפני שהספיקו לעשות את חצי הדרך - הם כבר שופכים עלי מלוא הטנא ברכות מאליפות, שאזכה לבוא בברית הנישואין עוד השנה, עוד לפני ראש השנה הקרוב, ועד חנוכה כבר אזכה שתיולד לי שלישייה של תינוקות ג'ינג'יים חמודים. ככל שיותר אנשים שומעים את הברכות המלבבות הללו, כך הפאתוס שלהן מוהדהד חזק יותר, ואני מתכווץ לי בחוסר נעימות ובכאב עמוק, אל מול החיוכים ה'מעודדים' של העדים הצופים במחזה.

"כל כך התרגלתי לקבלות הפנים הללו, שאני כבר לא יודע בעצמי איזו קבלת פנים תגרום לי שלא להרגיש את הכאב הזה. בכלל, כשאני מסתובב שם, במחוזות ילדותי, אני מרגיש תחושה אחת חזקה מאוד שצורבת בבשרי כמוכות אש: תחושת כישלון! כן כן, נכשלת! נשארתי האחרון בשיעור, האחרון בכיתה, כולם הצליחו להגיע הרבה לפני לקו הגמר של התחרות, ורק אני נשארתי תקוע. אף אחד עוד לא התנדב לקחת אותי מהמדף, אני הסחורה הפגומה שנשארת בחנות ומעלה אבק, גם אחרי שכל המדפים מסביב כבר התרוקנו לגמרי במכירת החיסול השנתית".

שליחות משמים

"עכשיו הראש ישיבה כבר מבין למה אין לי חשק לקום בשש בבוקר, וללמוד בבית המדרש עד שעות הצהריים? פשוט מאוד, כי אני לא אוהב לסבול. אני לא אוהב להרגיש שנכשלת ואני לא

מטפל בעניין, הוא זה שציווה עלינו להתחתן, והוא זה שימציא לנו את השידוך המתאים בעתו ובזמנו. אמר פעם הרה"ק בעל ה'בני יששכר' בדרך צחות, שאנו מתפללים בשלושת הרגלים 'אתה בחרתנו', ולאחר מכן אומרים 'והשאינו ה' אלוקינו את ברכת מועדיך' - אתה בחרתנו, אתה עשית אותנו בחורים, אז בבקשה 'והשיאנו' תדאג שנהיה גם נשואים...

"סיפר לי פעם חתן שהתארס בגיל 25, שבמשך חמש שנים הוא היה מאוד לחוץ, כל החברים התחתנו ורק הוא נשאר אחרון, ומי אומר שיהיה לו בכלל שידוך מתישהו, ואולי הוא יישאר ככה כל החיים חלילה וחס, והוא בכלל בחור מסכן ואף אחד לא רוצה אותו וכו' וכו'. 'ביום שבו התארסת', כך הוא סיפר לי, 'כל המחשבות האלו נעלמו כלא היו. שכחתי בכלל שרק לפני כמה דקות הייתי בחור מבוגר. עכשיו אני חתן! מה זה משנה מה היה אתמול? אני רק מצטער על כך שסבלתי כמה שנים בייסורי נפש קשים, על שטות והבל שכזה...'. זה כמו שכתוב בתהילים 'היינו כחולמים', כשישיב ה' את שיבת ציון אנחנו נסתכל על כל צער הגלות, ונרגיש כאילו שזה היה רק חלום רע שעבר בן רגע, כך גם הרווקות הממושכת - זאת תופעה שברגע שהיא נעלמת לה, אתה לא תזכור אותה יותר, היא לא תציק לך ולא תלווה אותך בהמשך החיים, ולכן צריך להתייחס אליה בפרופורציה הנכונה.

"לא פעם מתקשר אלי יهودי שיש לו בת בגיל 19 שהציעו לה בחור בן 22 או בן 23 וכדו', והוא מתלבט אם הבחור לא מדי מבוגר עבור הבת שלו. כמוכן שכל מקרה לגופו, אבל בדרך כלל אני ממליץ לאבא בחום: תחטוף! תחטוף את הבחור הזה!! כשאתה לוקח בחור בן 23 - אתה מקבל חתן בשל יותר. הוא לא יעשה טעויות שעושים בני 19, הוא יודע טוב יותר מה הוא רוצה לעשות בחיים, איך הוא רוצה שהחיים שלו ייראו, ההחלטות שלו חכמות יותר ומושכלות יותר, למה לוותר על הזדמנות נפלאה שכזאת לקבל לבת שלך חתן בוגר יותר?

"זה נכון כמוכן גם לבחורים עצמם, אני לא אומר שצריך להתחתן מלכתחילה בגיל מבוגר. כל אחד ינהג כפי שיראו רבותיו, אבל אם אירע שכך התגלגלו הדברים, צריך להפיק מכך את התועלת ולראות את הטוב שבדבר, במקום לבכות ולהתייפח בלי סוף על הצער והכאב וכדו'.

"מצד שני, הסובבים אכן צריכים להשקיע את מקסימום המאמצים שלהם כדי לעזור ולסייע במציאת שידוך. אם אתה מכיר בחור מבוגר, אין שום סיבה שבעולם שלא תרים טלפון פעם בשבוע או שבועיים לחברים, ותנסה למצוא איזה שידוך. האמונה בה' שיזמין לו את זיווגו הנכון בזמן הנכון, לא נועדה למנוע מאתנו לעשות השתדלות וחסד. הבחור צריך להאמין באמונה שלמה, והסובבים אותו צריכים לעשות את כל השתדלות האפשרית, כדי לסייע לו למצוא את זוגו ההגון במהרה".

מאות בחורים מבוגרים נוספים. בעקבות אותו סיפור, הקמתי את ארגון 'הגפן', שאכן מרכז פעילות ענפה מאוד של שדכנים מכל הקהילות והעדות במגזר החרדי, וב"ה משתדלים לעשות את המקסימום האפשרי.

"אבל חשוב מאוד שאנשים יבינו, יתבוננו, ויפנימו את הכאב הזה, לא צריך להתנפל על בחורים מבוגרים ולברך אותם בכל הזדמנות. זה לא עושה להם טוב ולא משמח אותם. גם לא צריך להתעלם מהם כאילו הם לא היו קיימים. מה אתה חושב, שאם לא תגיד לו 'שלום' אז הוא ישכח שאתה למדת אתו בכיתה? אם לא תגיד לו 'שלום' הוא לא ישים לב שיש לך שני ילדים, שיושבים על ידך בבית הכנסת? צריך להתנהג בצורה נורמלית, גם הם בני אדם רגילים, מוצלחים ומוכשרים כמו כולנו, והעובדה שהשידוך שלהם מתעכב, לא הופכת אותם לאנשים מסוג שונה".

התועלת שברווקות

"בהזדמנות זו אני רוצה להעביר גם מסר, לאותם בחורים שמתמודדים עם הקושי הזה. לפעמים צריך לדעת לצאת לרגע מהמשבצת. קח בחור בן 22, הוא מבוגר? יש לו בעיה? הוא מסכן? התשובה היא שזה מאוד תלוי לאיזה מגזר הוא משתייך ומה הגיל בו מתחתנים שאר חבריו בני גילו. אם הוא בחור חסידי שבקהילה שלו מתחילים להתארס בגיל 17, ובגיל 20 כולם כבר נשואים, אז כן, גיל 22 זה בהחלט גיל מבוגר. ואם הוא לומד בישיבת פוניבז' או חברון, שבהן זה גיל סביר מאוד להתחתן, הוא לא מסכן ולא אומלל, הוא בחור ככל הבחורים.

"אז מה בדיוק הבעיה? שלא התחתנת? או שכל השאר כן התחתנו? מה אתה חושב שבגלל שכולם כבר התחתנו לך נשארו רק הצעות פחות טובות כביכול? זאת הרי שטות, לכל אחד יש את בת הזוג שנועדה עבורו ארבעים יום קודם יצירת הוולד. כולנו מאמינים בזה באמונה שלמה, ואף אחד לא מערער על כך, אלא מה? זה לא נעים שהאחרים כן התארסו ואתה עדיין לא. נכון, אני לא מזלזל בהרגשה הזאת, אני לא מזלזל בכאב הזה, אבל צריך לשים אותו בפרופורציה הנכונה, להתחתן בגיל 22 וגם בגיל 26 ואפילו בגיל 30 זה לא אסון! עדיין יהיו לך עשרות שנים מאושרות בסייעתא דשמיא, ויש הרבה מאוד דברים שדווקא בשנות הבחורות אפשר להשיג, אפשר ללמוד יותר, להתקדם יותר, לבוא לחיי הנישואין בשלים יותר. נכון, זה לא המצב המועדף, אנחנו מעדיפים להתחתן בגיל צעיר יותר, אבל אם במקרה שלך זה לא הצלחה, מי אומר שזה הפסד? אם הקב"ה סובב ככה, כנראה שזה דווקא רווח גדול.

"כשתהיה בן 50 ותסתכל אחורה על החיים שלך, אתה חושב שזה ישנה לך אז אם התחתנת הראשון בשיעור או האחרון? זה יעניין אותך בכלל?

"צריך לסמוך על הקב"ה שהוא עושה עבורנו את הטוב ביותר. הוא

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

אספר קוריוז מענין: בשכנותי מתגורר אדם שמגדל חתולים להנאתו. בחג הסוכות היו החתולים נצמדים אלינו. מטרד של ממש. מטפסים ופוסעים על הסכך. מתרווחים על הכסאות מתפרקדים על המיטות, נהגו מנהג בעלי בית. אך ראה זה פלא, היות והיו לנו אורחים רבים...

רבה של כרמיאל, הגאון רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א: לעשות רצון הבורא

"ויעש נח ככל אשר צוהו ה'" (בראשית ז, ה')

אחרי שהקב"ה מצוה את נח לבנות את התיבה ולהכניס לתוכה מכל החי וכו', אומרת התורה: "ויעש נח ככל אשר צוהו ה'" [בראשית ז ה]. כותב רש"י: "זה ביאתו לתיבה". מפליא! כאן נותנים לנח צל"ש על כך שנכנס לתיבה. והרי בהמשך כתוב: "ויבא נח ובניו ואשתו ובני בניו אל התיבה מפני מי המבול". מביא רש"י את דברי המדרש: "אף נח מקטני אמנה היה, מאמין ואינו מאמין שיבוא המבול, ולא נכנס לתיבה עד שדחקהו המים".

ובפסיקתא כתוב יותר מזה, "עד שראו שהיו המים מגיעים עד קרסוליהם לא נכנסו, שנאמר מפני מי המבול". אם כן, נח נכנס לתיבה כאשר הברירה היתה או לנסות להינצל על ידי כניסתו לתיבה, או לטבוע במים ככל בני דורו. וכי על בחירתו בחיים מגיע לו יישר כח, עד כדי שהתורה מציינת את צייתנותו, שעשה כאשר ציווהו ה'? הלא כל מי שאינו שוטה גמור המאבד עצמו לדעת היה נוהג כך!.

האבן עזרא אומר משפט שפותר את הקושי, וכך כתב: "ויעש נח כאשר צוה, ובא עם ביתו קרוב אל התיבה". על כך משבחת התורה, שהכין עצמו לקיים מצוות ה'. וכך כתבו עוד מפרשים. שהכין עצמו מראש לכניסה לתיבה. על פי דברי האבן עזרא מתיישבת שאלתנו. אבל על פי דברי רש"י, עדין הדברים טעונים ביאור.

נחזור לסוף הפרק הקודם. אומרת התורה: "ויעש נח ככל אשר צוה אותו אלקים כן עשה" [בראשית ו כב], מפרש רש"י: "זה בנין התיבה". אם נדקדק, נשים לב לשני הבדלים משמעותיים בין שני הפסוקים: בפסוק הראשון כתוב: "ויעש נח... כן עשה", ואילו בפסוק השני כתוב רק: "ויעש נח ככל אשר צוהו ה'", בלי "כן עשה". הבדל נוסף, בפסוק הראשון כתוב אלקים, שם מידת הדין, ואילו בפסוק השני כתוב ה', מידת הרחמים.

ניתן ללמוד מפסוקים אלו כלל גדול בעבודת ה' יתברך. רעיון שיכול לנסוך בנו תקוה, רעננות וכוחות מחודשים. הקב"ה אינו מפשפש במחשבותיך, כוונותיך ורצונותיך. אין הוא חוקר ובודק מפני מה קיימת את המצוה. נח נכנס לתיבה, ובכך קיים את ציווי הבורא. אין הקב"ה לועג לו: 'חכם בלילה, לא האמנת למה שאמרתי לך! חיכית עד שיגיעו המים לקרסולך ורק אז נכנסת לתיבה מחוסר ברירה. זה נקרא לעשות כאשר ציויתך?!'... אכן כן! בסופו של דבר קיים נח את ציווי ה', וזה מה שחשוב בעיני הקב"ה. עד כמה גדלו חסדי ה' על בריותיו!

ניקח דוגמא מהחיים: אדם בא הביתה ביום חמישי בערב, ומוצא את הדלת נעולה בפניו. דופק, ולא נענה. אשתו הלכה לנח, הילדים משחקים בשקט בחדרם הסגור. מה יעשה, לאן ילך? נזכר שיש עכשיו ב'בית המדרש' שיעור מעניין בפרשת השבוע. מחוסר ברירה הלך. טעם וראה כי טוב ה'. נהנה עד מאד מהשיעור.

"ויעש נח ככל אשר צוהו ה'". נכון, הוא נכנס לתיבה מפני מי המבול. אבל תכל'ס, עשה ציווי ה'.

זכות לימוד התורה של החתול

הרבי מקוצק היה מספר: פעם היה בחור מופלג בתורה ויראה. כשהגיע לפרקו, לקחו גביר גדול כחתן לבתו המושלמת, תוך הבטחה שידאג לצרכיו כל ימי חייו, למען יוכל לשקוד בהשקט ושלוה על התורה ועל העבודה. ואכן, לאחר ימי המשתה סידר הגביר עבור חתנו עליית גג שקטנה, מובדלת ומופרשת משאר בני אדם, התקין בה מיטה ושולחן, כסא ומנורה למען יוכל החתן המופלג לשבת בנחת ולעסוק בתורה. למען לא יופרע מעבודת הקודש, דאגו שאף לא יזדקק לרדת מעלייתו לארוחת הצהרים. אשת הגביר, בכבודה ובעצמה, היתה מטפסת ועולה, ומגישה לו ארוחתו דבר יום ביומו.

בתחילה התנהל הכל כראוי. החתן המשיך להתמיד כמקדמת דנא, אך לאט לאט פחתה התלהבותו. ראה מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה,

כאשר הגיע לבית ה'חזון-איש' וביקש את ברכתו, אמר לו ה'חזון איש' שאינו חש בטוב, וחולשה גדולה אופפת אותו. ביקש רבי יצחק דוד גוטפרב את רשותו של ה'חזון-איש', שירשה נא לו לברך את עצמו, וה'חזון-איש' יענה 'אמן' על ברכתו. ה'חזון איש' הנהן בראשו כאות הסכמה. בשנינותו האופיינית ניצל רבי יצחק דוד את רגעי הפז שנפלו בחלקו...

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

בספר 'הישר' (פרשת נח) מתואר בהרחבה את שאירע בתוך התיבה בשעה שהחלו מי המבול לרדת על הארץ. בניגוד למה שניתן היה לחשוב, התיבה לא שטה על פני המים בשלוה ונחת:

"ויגברו המים וירבו מאד על הארץ, וישאו את התיבה, ותרם מעל הארץ. ותלך התיבה על פני המים ותהפך על פני המים, הלוך והפוך הנה והנה, ויתהפך כל החי אשר בה, כהפוך את הנזיד בסיר. והיה צער גדול לכל היקום אשר בתיבה, והתיבה חשבה להשבר. ויתבהל כל החי אשר בתיבה, וינהמו האריות, ויגעו השורים ויצעקו הזאבים. וכל היקום אשר בתיבה מדבר וצועק בלשונו, וישמע קולם למרחוק.

"וגם נח ובניו צועקים ובוכים בצרתם, ויראו יראה גדולה מאד ויגיעו עד שערי מוות, ויתפלל נח אל ה' ויצעק על הדבר הזה, ויאמר: אנא ה' הושיעה לנו, כי אין כח בנו לסבול את הרעה הזאת אשר סבתנו, כי אפפנו משברי מים ונחלי בליעל בעיתוננו, קדמו אותנו מוקשי מוות, עננו ה' עננו, פדנו, פנה אלינו וחנונו, פדנו והצילנו. וישמע ה' בקול נח ויזכרהו ה', ויעבר רוח על פני הארץ וישכו המים, ותנח התיבה ויסכרו מעינות תהום".

דברי חז"ל אלו באים ללמדנו, שגם כאשר נמצאים בתוך התיבה, במקום מוגן, עדיין ההשפעה של המבול עלולה לגרום לתיבה להתהפך מצד לצד. הגם שבבתי המדרשות והשייבות יש אוויר זך ונקי, אך גם לשם יכולה האווירה הקלוקלת לחדור, ולכמה רחמי שמים זקוקים אנו

אומרים בשם ה'סבא מנובהרדוק', מרן הגאון רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל, שהישיבה כיום היא 'תיבת נח של דורנו!' שכן הישיבה היא המטריה המגוננת ממי המבול של הרחוב.

הסכנות הרוחניות הקיימות ברחוב הן עצומות. ההליכה בשרירות לב, המושגים הקלוקלים, האידיאולוגיות הזרות והמנוכרות ושלל התאוות החומריות - הם המפריעים הגדולים ביותר לעלייתו הרוחנית של בן תורה. לכן כנגד זה מהווה המסגרת הישיבתית עוגן הצלה של ממש!

מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, רבה של ירושלים, היה אומר, שאם פעם בזמנים ההם היו צריכים ישיבות בכדי להעמיד גדולי תורה, כדי שיצמחו במעלות התורה וקנייניה, כיום הצורך בקיום הישיבות הוא הרבה יותר חיוני ודחוף - כדי שישארו שומרי תורה ומצוות כתיקונם.

כידוע מרן ה'חזון-איש' זצ"ל השיב לשאלתו של הרבי בעל ה'דברי יואל' מסאטמאר זצ"ל, מדוע אין מקיימים בדורנו את דברי הרמב"ם (הלכות דעות ו, א) כפשוטם, שכתב שיש לברוח למערות ולמדבריות מיישוב שמנהגיו רעים ואנשיו חוטאים? השיבו ה'חזון-איש' בזה הלשון: "הישיבות הקדושות הן הן המערות והמדבריות של דורנו!..."

ומסופר, שאכן לאחר ששמע הרבי מסאטמאר דברים מפורשים אלו יוצאים מפי מרן ה'חזון-איש', הוא התמהמה תקופת מה לפני שעזב את העיר בני-ברק, עד שרכש בה אדמות להקים עליהן את השיכון החסידי 'קרית יואל', כשבמרכזו מתנוססת לתפארה הישיבה הגדולה של סאטמאר.

במבט של שנים לאחור, רואים אנו בענינו עד כמה צדקו דבריו של ה'חזון איש'. כיצד למרות הרוח העזה של החילונים, והשנאה הגוברת של עמי הארצות, שביקשו בכל הדרכים להחליש את לימוד התורה, לסגור ולצמצם את מספר חובשי בית המדרש, הם נכשלו במזימתם. בני התורה הלכו והתרבו כל העת בזכות הישיבות הקדושות, ובתי המדרשות גידלו בהם תורה ויראה.

הישיבה כמו תיבה, היא כמין 'בריאה חדשה', נפרדת במהותה ובתכליתה מהעולם החיצון. מבצר חזק וחסין מרוחות זרות והשפעות שליליות. הישיבה אינה שואבת את רוחה ואת כוחה מהעולם החיצון. אלא יונקת ישירות ממקור הטהרה והקדושה, כי רק כך יש לה קיום מול העולם החומרי והתאווני.

בספר 'שימושה של תורה' מובא ממרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, שהיה רגיל לומר כך:

"אינכם יודעים עד כמה הרחוב היהודי בדור הקודם היה ספוג באווירת קדושה ויראה טהורה, עד שאווירה טהורה זו היתה נסוכה גם בבתי בעלי בתים פשוטים. מה סוד הדבר? התשובה היא כי אז האוויר היה נקי! האווירה ברחוב היהודי היתה זכה וטהורה. היה זה בטרם הצליחו מסייתים ומדיחים להרוס כל חלקה טובה. כל יהודי ידע מה חובתו בעולמו, בז לערכי החומר, וחיפש לעשות רצון אביו שבשמים.

"אבל היום, הרחוב מלא ארס וכפירה, שאיפות ורצונות, המסיחים את הדעת מחובתנו בעולמו, והאווירה הזו חודרת לכל מקום, גם למקומות המגורים שלנו, ועלולה לגרום השפעה מסוימת אף בקרב שומרי המצוות והחרדים. לכן הצלתנו רק במקומות התורה בישיבות ובכוללים! הם בחינת תיבת נח של דורנו! אבל מי שאינו מעוגן בחיי תורה - שאינו מסתופף בצל סביבה תורנית מחוסנת, אזי עלול חס ושלוש להיפגע".

סיפר ידידי הגאון רבי יהודה אריה דינר שליט"א, רב בית המדרש 'דברי שיר' בבני-ברק, שפעם שאל את רבינו מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי', על דבר העובדה המפורסמת אודותיו, שבבחרותו עת למד בישיבת 'חכמי לובלין' בפולין, לא יצא מפתח הישיבה כלל, במשך שנה וחצי!

ושאלו: כיצד היה מסוגל לכך? השיב הרב וואזנר בפשטות עצומה ובענוה: "אדרבה תאמרו לי אתם בשביל מה הייתי צריך לצאת? הרי הישיבה מכילה כל מה שכן ישיבה זקוק לו... בשביל מה צריך לצאת?!"

זה היה כל כך ברור אצלו, כדבר מתבקש ומובן מאליו, עד שלא ראה בכך כל שבח או גדלות מיוחדת.

לשואב חיות ממקור טהור

בחז"ל מצאנו עוד שני יצורים שונים, שהצליחו לשרוד את המבול מלבד נח ובניו, למרות שלא היו בפנים התיבה:

הראשון, הוא עוג מלך הבשן, כך מספרת התורה: "כי רק עוג מלך הבשן נשאר מיתר הרפאים" (דברים ג, יא). ומובא ב'פרקי דרבי אליעזר' (פרק כג) כיצד אכן הצליח עוג להינצל מן המבול: "וישאר אן נח ואשר אתו בתבה. וחוז מעוג מלך הבשן שישב לו על עץ אחד מן הסולמות של התיבה, ונשבע לנח ולבניו שיהיה להם עבד עולם. מה עשה נח? נקב חור אחד בתיבה, והיה מושיט לו מזונו בכל יום ויום, ונשאר גם הוא".

השנייה היא חיה גדולה מאוד בשם 'ראם'. הגמרא במסכת זבחים (ק"ג, ב) דנה כיצד היא נכנסה לתיבה והרי היא גדולה ורחבה ביותר? ומסיקה הגמרא שהיא היתה מחוץ לתיבה ורק את חוטמה הכניסה לתיבה, וכיון שנשמה את אויר התיבה, למרות שהיתה מחוצה לה היא שרדה בחיים.

הדבר מופלא! למרות שהם היו מחוץ לתיבה, ולכאורה היו אמורים להימחות עם כל היקום בעת גזירת המבול, אולם כיון ששאבו את חיותם ממקור קדוש, נשמו את אויר התיבה, הם הצליחו לשרוד. חז"ל מלמדים אותנו כאן יסוד עצום:

כאמור, הישיבה בדורנו היא דוגמת תיבת נח בשעתו, שעמדה כבריאה בפני עצמה להגן ולהציל מפני מימי המבול, ורק מי שהיה בתוכה או שאב את חיותו ממנה - הצליח לשרוד. כך הישיבה היא תיבה סגורה שמנתקת את האדם מטירדות החיים וגורמת להתבצר ברוב ערגה ואהבה על התורה ודקדוקיה. רק מי שיחזיק בכפות המנעול של הישיבה, ויחסה בצל חכמת התורה שבוקע ממנה, יצליח לשרוד את המערבולת של המים הזידונים.

כמו כן אם ישנו בן תורה שנמצא בישיבה, אך ראשו ורובו ומחשבותיו משוטטים מחוץ לישיבה, הוא שואב את חיותו מהעולם החיצון, והרי הוא כמו מי שעומד בתוך המבול ומצבו הרוחני בסכנה, על אחת כמה וכמה מי שמכניס את הרחוב החיצוני לתוך הישיבה.

אך בן תורה שאכן שואב את כל חיותו מהישיבה, וגם כאשר הוא נאלץ לצאת מכורח הנסיבות מחוץ לישיבה הוא יוצא כשאוירת הישיבה חופפת אותו. הוא יוצא לרחוב רק כאשר ראשו טרוד בקושיא טובה או בתירוף טוב. הוא אינו מתנתק לרגע מעץ החיים, ולמרות שהוא בחוץ חוטמו נותר בתוך הישיבה, ויש לו הגנה מפני הרוחות הזרות.

'אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה'

שלמה המלך אומר בספר 'משלי' (ב, ד-ז): "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה: אז תבין יראת ה' ודעת אלוקים תמצא: אז תבין צדק ומשפט ומישרים כל מעגל טוב: כי תבוא חכמה בלבך ודעת לנפשך ינעם".

אדם שמעוניין למצוא דעת אלוקים, להבין צדק ומשפט, להביא חכמה בלבו ולהנעים דעת בנפשו, מוכרח הוא שיפרוץ מליבו רצון עז לתורה, שיהיה בבחינת 'תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה!' רק אז הוא יהיה מסוגל להשיג את מבוקשו. לפי גודל הנכונות, השאיפות והרצון, כך הוא ישגשג ויצליח.

הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל, המשגיח דישיבת חברון, רגיל היה לומר שאינו מבין את סדר הפסוקים בתהילים (לד, יב-טו):

"לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם: מי האיש החפץ חיים אהב ימים לראות טוב: נצר לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה: סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו".

לכאורה מיד אחרי הפסוק: 'לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם', היה צריך דוד המלך להמשיך בפסוק: 'נצר לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה'. לאיזה צורך הפסיק ביניהם בפסוק: 'מי האיש החפץ חיים'? אמר רבי מאיר יסוד מופלא. דוד המלך בא לגלות לנו את סוד כל ההצלחות, הסוד הוא להיות 'חפץ בחיים'. אדם שמעוניין לראות טוב, צריך להגביר את ה'חפץ', את הרצון, את השאיפות.

כי רק עם רצון ושאיפות שייך לקיים את המשך הפסוקים: 'נצור לשונך מרע'. משום שבאמת אדם בן תמותה, מצד חולשת כוחותיו, לא היה מסוגל לעמוד במשימה זו, שדורשת מהאדם גבורה רבה לבלום את

פיו. אך כשיש כח הרצון ושאיפה, אז ישנם סיכויים להצלחת המשימה.

הגאון רבי **יעקב אדלשטיין** זצ"ל, רבה של רמת-השרון, סיפר אודות ידידו ורעו הגאון רבי **חיים גריינמן** זצ"ל, מגדולי תלמידיו של מרן ה'חזון-איש' זצ"ל:

"כשלמדנו יחדיו בישיבת פוניבז', בהיות רבי חיים בגיל שמונה עשרה בלבד!! בחנתי אותו לפי בקשתו 'מבחן סיכה' על כל מסכתות הש"ס, ונמצא בקי בכולן בשליטה מדהימה. מלבד שתי מסכתות שעדיין לא שלט בהן כראוי בעל-פה!

"אך לא התפעלתי מכך", אומר רבי יעקב, "לאחר שהבנתי מה הסיבה, שבעטיה זכה רבי חיים לכאלו דרגות עצומות ומופלאות בידיעת והתמדת התורה. שמתי לב כי מידי שני וחמישי בשעת פתיחת הארון, כאשר היו אומרים את תפילת 'ברוך שמייה', היה רבי חיים גועה בבכי מרגש, ומוזיל דמעות חמות כשביטא בשפתותיו את המילים: 'הא רעוא קדמך דתפתח ליבאי באוריתא'...!"

"כשקיים באדם כזה רצון לצמוח בתורה! כשהוא מסוגל להזיל דמעות בקביעות כשמתפלל על פתיחת הלב לתורה, אין זה פלא שבגיל שמונה-עשרה הרי הוא בקי במרבית מסכתות הש"ס על בוריין" - הפטיר רבי יעקב.

בדומה לכך, שמעתי מתלמיד חכם גדול אחד ששמע מהגאון רבי **ישראל גרוסמן** זצ"ל, ראש ישיבת פינסק-קרלין, מגדולי גאוני ירושלים, ששמע נאמנה על הגאון הקדוש **המהרי"ל דיסקין** זצ"ל, שהיה מרבה בתפילה מאד בעת פתיחת הארון, עד כדי התעלפות... עד שהיו פעמים שרעיתו הצדקנית היתה מונעת ממנו ללכת בימי שני וחמישי לבית הכנסת. היא אמרה לו: "אתה מדי חלש היום בשביל להתעלף..."

רבינו מרן הגאון רבי **שמואל הלוי וואזנר** זצ"ל, בעל ה'שבט הלוי', היה רגיל לומר שביכולתו עד היום להורות על מיקומו של העץ בחצר ישיבת 'חכמי לובלין', שם היה מתפלל ומתחנן בדמעות שלישי, בזו הלשון: "ריבוננו של עולם! תעזור לי שאזכה להיות אחד עם התורה, ושאזכה לדעת את כל התורה כולה!"

ובהזדמנות אחרת התבטא הרב וואזנר, כך: "כולם יודעים לספר שהיה עץ בישיבת 'חכמי לובלין' שעל ידו התמדתי ולמדתי, זה אכן אמת, אולם אף אחד לא יודע לומר שהעץ הזה גדל וצמח בגלל הדמעות ששפכתי לפני ה' יתברך, שיתן לי כח ומח להתמיד להתפלל ולהצליח".

שמעתי מהגאון רבי **משה יעקב בולק שליט"א**, תלמידו המובהק של הגאון רבי **דב לנדו שליט"א**, ראש ישיבת סלבודקה, שנכנס פעם לבית רבו בשעה שגמר ללמוד סוגיא מעמיקה. לפתע שם לב שדמעות חמות זולגות מעיניו של ראש הישיבה.

בקול נרגש אמר רבי דב לתלמידו: "סיימתי כעת תשובה מעמיקה של גאון הגאונים רבי **משולם אגרא**, רוחי מתפעמת מהגאונות המופלאה

שניכרת מכל מילה שלו, מהעמקות העצומה שטמונה בה, ומהרהר אני לעצמי מתי אזכה גם אני להעפיל לדרגות כאלו? כיצד אזכה אף אני להעמיק כמותו!..."

המתבונן בזה ישתומם! הלוא רבי משולם איגרא היה גאון הגאונים בדורו, שכבר אז חרדו הכל לנוכח גאונותו וגדלותו. שאדם בן דורנו יזיל דמעות של 'קנאת סופרים' להידמות אליו - היא מפליאה ביותר. כמה אהבת התורה וכח של שאיפות, טומנות בחובן דמעות טהורות אלו!

שמעתי מבניו של הגה"צ רבי **יצחק דוד גוטפרב** זצ"ל, מנקיי הדעת שבירושלים, ששנה אחת לקראת תחילת הזמן, נסע לבני-ברק למעונו של מרן ה'חזון-איש' זצ"ל, כדי לבקש את ברכתו.

כאשר הגיע לבית ה'חזון-איש' וביקש את ברכתו, אמר לו ה'חזון איש' שאינו חש בטוב וחולשה גדולה אופפת אותו, עד שאין בכוחותיו אפילו לדבר בקצרה. ביקש רבי יצחק דוד את רשותו של ה'חזון-איש', שהיות וקשה עליו הדיבור, ירשה נא לו לברך את עצמו, וה'חזון-איש' יענה 'אמן' על ברכתו. ה'חזון איש' סבר וקיבל והנהן בראשו כאות הסכמה.

בשנינותו האופיינית וחביבותו הירושלמית, ניצל רבי יצחק דוד את רגעי הפז שנפלו בחלקו, פתח סידור והחל לומר במשך דקות ממושכות, בכוונה עצומה ובבכיות נוראות, את ברכת 'אהבה רבה': "אבינו אב הרחמן המרחם רחם עלינו, ותן בליבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים... והאר עינינו בתורתך ודבק ליבנו במצוותיך..."

ה'חזון איש' הקשיב כל העת בריכוז ובעצימת עיניים לתפילתו הזכה, ועל פניו ניכרו סימני התרגשות מהרעיון המקורי של רבי יצחק דוד. הברכה אכן מצאה חן בעיניו וקיבלה את אישורו, בכך שהשיב אחריה 'אמן'.

בחור מסויים עלה אל מרן ראש הישיבה **הגראי"ל שטיינמן** זצוק"ל, והתאונן כי אינו מצליח בלימודו כראוי, ובכלל אין דברי תורה ערבים בפיו.

שאלו הרב שטיינמן: "אתה מקפיד לומר מידי יום ברכות התורה?"

"ודאי!", השיב הבחור בבטחה.

"היכן אתה אומר את ברכות התורה?", התעניין הרב.

"בדרך לישיבה", השיב הבחור.

"נו, אם כך על מה אתה מתאונן", הוכיחו בנועם, "הרי בדיוק כפי צורת הבקשה, כך אתה זוכה לקבל ערבות והארה בתורה. אם אומרים ברכות התורה בעת ההליכה בחופזה, גם הלימוד אחר כך נראה זהה. את ברכות התורה אומרים לומר בכוונה, במתינות והתבוננות. כאשר מראים להקדוש ברוך-הוא שרוצים - אז אכן זוכים לערבות!..."

כך אמורות להיות שאיפותיו של האדם, לדאוג ולהשתדל תמיד לגדול עוד ועוד. אין גבול לגדלות! אין גבול להשגות! גם מי שכבר זכה לגדלות, תמיד צריכים להיות כל מעיינותיו נתונים, כיצד לזכות יותר ויותר.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

את אבי הגרי"ש אלישיב לא עניין שום דבר בעולם חוץ מתורה ואת אמי לא עניין שום דבר בעולם חוץ מהדאגה שאבא ילמד תורה. בבית לא היה תמיד לחם לאכול ואני, הבת הבכורה, למדתי הנהלת חשבונות. מאחר שלא היה לי היכן ללמוד, רק אצל אנשים שחלשים קצת בענייני אידישקייט, לכן בכל בוקר לפני שהלכתי ללימודים, אמרתי במשך שעה ארוכה את כל ספר התהלים

הגאון הרב שמואל ברוך גנוט שליט"א על איכות הסביבה

"מן הָאָרֶץ הָיָא אֲשׁוּר וַיֵּבֶן אֶת נִינְוָה וְאֶת רְחֹבַת עִיר וְאֶת כְּלָח" (בראשית י', י"א)

"פִּינּוּ שְׂרָאָה אֲשׁוּר אֶת בְּנָיו שׁוֹמְעִין לְנִמְרוֹד וּמוֹרְדִין בְּמָקוֹם לְבָנוֹת הַמְּגִדָּל, יֵצֵא מֵתוֹכָם" (רש"י).

סיפר הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל: הרבנית קנייבסקי ע"ה נסעה מפעם לפעם אל אביה מרן רבינו הגרי"ש אלישיב זצוק"ל. באחד הימים, כשנפגשה שם עם אחיה רבי אברהם זצ"ל, אמר לה אחיה: "הנה כאן, על הבלטה הזאת, היית עומדת כל יום מארבע לפנות בוקר וקוראת תהלים..."

אחת הנשים שהתלוותה אליה שאלה אותה בדרך חזור, למה אחיה התכוון. ניסתה הרבנית לבטל את הדברים באומרה: "שום דבר מיוחד. זה סיפור ישן..."

אך האשה הפצירה בה, עד שלבסוף פתחה וסיפרה: "את אבי הגרי"ש אלישיב לא עניין שום דבר בעולם חוץ מתורה ואת אמי לא עניין שום דבר בעולם חוץ מהדאגה שאבא ילמד תורה. בבית לא היה תמיד לחם לאכול ואני, הבת הבכורה, למדתי הנהלת חשבונות. מאחר שלא היה לי היכן ללמוד, רק אצל אנשים שחלשים קצת בהשקפה בענייני אידישקייט, פחדתי מאוד מהשפעתם השלילית. לכן בכל בוקר לפני שהלכתי ללימודים, אמרתי במשך שעה ארוכה את כל ספר התהלים והתפללתי מעומק לבי להשי"ת שלא אנזק מהם..." (איש לרעהו).

אלו שמחנכים כיתה או שיעור, מרגישים בפועל, ביום-יום, את הבדלי הגישות, סגנון החינוך ואופי הבתים, מהם מגיעים התלמידים. לפעמים ילד אחד, עם סגנון ביתי שונה מהאחרים, יכול לשנות כיתה שלמה בחיידר, בית ספר או בשיעור שלם בישיבה. הילד יכול להיות ילד נפלא, ממשפחה מצויינת ויראת שמים, אך יש להם מושגים שונים מיתר חבריהם. הם רואים בבית דברים אחרים, שומעים מושגים אחרים, מטיילים ונוסעים ב'בין הזמנים' למקומות אחרים. הילד מספר לחבריו, מדבר בהתלהבות, מעביר, מבלי משים, מה נאמר בביתו בשיחות סתמיות של שולחן שבת או ארוחת ערב, והמסרים מחלחים.

אדרבה, דווקא כשאווירה מגיעה ממשפחות שנחשבות שוות, כלפי חוץ, ההשפעה גדולה יותר. הלא שני האבות למדו יחד בישיבה או בכולל. האמהות עובדות יחד או יושבות יחד בגינת המשחקים אחר הצהריים. המשפחות מתפללות באותו בית הכנסת. אם הם עושים כך וכך, קוראים, רואים ושומעים כך וכך, או חושבים כך וכך, למה לא אנחנו?

בעבר פנה אלי חוקר מהאוניברסיטה וביקש להיפגש, לצורך עבודת דוקטורט. האיש ניסה להבין מדוע במוסדות החינוך החרדיים כל כך מבררים, בודקים ורוצים שהילדים הבאים בשערי מוסדות החינוך,

אכתוב כאן דבר חריף מעט, אך לענ"ד, מנסיוני, הוא נכון. שני יהודים שמעו שלא קיבלו את הבן של פלוני למוסד החינוכי. אחד שמח בליבו והשני זעם והצטער, אולי גם ניסה לשנות את ההחלטה.

שניהם יהודים טובים. שניהם מכירים את המעלות של אותה המשפחה, אך גם את החסרונות הרוחניים שלהם. מה ההבדל ביניהם?

האחד הוא מחנך בעצמו, השני לא.

מבחוץ, שתלמידי חכמים מתבדלים מהאחרים מתוך שנאה, יוהרה וזילזול. לכן אמר: "מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור". אך כשרבי עקיבא נהיה בעצמו גדול בתורה וחבר ליראי ה', הבין לפתע שתלמידי החכמים שומרים על עצמם מכל השפעות האחרים, לא מתוך שנאה או גאווה, אלא בגלל פחד וחשש אמיתי", הסברתי לו, "כשאתה יושב ליד השולחן בבית, אתה יושב רגיל, עם ידיים חשופות וחלון פתוח. אין לך שום בעיה שכולם יכנסו אליך. אבל כשרופא נמצא בחדר ניתוח, הוא נכנס לבוש בבגדים מיוחדים ואוסר את הכניסה לכל מי שאינו לבוש בחלוק סטרילי, כולל מסכת בד על הפנים. מדוע? כי ישנם מקומות שכל חיידק יכול להזיק בנוזל בלתי הפיך".

"כשאנחנו עוסקים בחינוך ילדינו, אנחנו שואפים ל'אזור סטרילי'. אנחנו, בשונה מאחרים, לא רוצים להכניס את עצמנו ואת ילדינו לנסיגות של הרחוב ולתת להם להתמודד. אנחנו מעדיפים שלא להיכנס מראש לנסיגות. אתה עצמך ביקשת הבוקר, בתפילת שחרית, 'וְאֵל תְּבַיְאֵנוּ לֹא לַיְדֵי חַטָּא. וְלֹא לַיְדֵי עֲבָרָה וְעוֹן. וְלֹא לַיְדֵי נִסְיוֹן. וְלֹא לַיְדֵי בְּזִיוֹן'."

"לכן, ואני אומר לך את זה באופן כללי, מבלי להיכנס לפרטים או שמות, כי הרי אנחנו מדברים כאן רק באופן כללי ותיאורטי, אנחנו מעדיפים שהילדים שלנו יתערו בחברתם של אלו שהשמחות והסיפוקים שלהם- הם השמחות והסיפוקים שלנו. שסגנון החיים שלהם יתאים כמה שאפשר לאורח החיים שלנו ושהאושר שלנו נחשב לאושר בעיניהם..."

"ואתם עצמכם- מושלמים?", הוא שאל באירוניה.

"ממש לא", עניתי בחיוך, "אבל אנחנו מעדיפים להתחבר לאלו ש'לא- מושלמים' כמותנו, מאשר להתחבר לאלו ש'לא- מושלמים' פחות.... לא מתוך זלזול באחרים, חלילה. אלא מתוך רצון שהילדים האחרים בכיתה ישפיעו על הילדים שלנו עוד ועוד מושגים רוחניים, קדושים וטהורים, אפילו יותר ממה שאנחנו, כהורים, הצלחנו לחנך את ילדינו, ולא להיפך".

בבטאון 'איש לרעהו' מובא הסיפור הבא: בעיר אחת גרו שני יהודים. האחד התפרנס ברווח והשני התפרנס בקושי ובדוחק.

הגיע הראשון שהתפרנס בכבוד, אל רבינו החזון איש ושאל: "בחסדי ה' טוב לי בפרנסה. אך מתירא אני על חינוך הילדים, שמא תשפיע הסביבה עליהם".

השיב החזון איש: "אם כן, קמים ועוזבים את המקום!".

גם השני שהתפרנס בקושי, בא לשאול את החזון איש, כך: "פרנסתך בקושי וברצוני לעזוב את העיר. מה עלי לעשות?"

שאלו החזון איש: "ומה עם חינוך הילדים?"

השיב האיש שחינוכם טוב. אמר לו החזון איש: "בשביל פרנסה לא עוזבים את המקום!".

(קטעים מתוך הספר החדש 'מחשבה בפרשה', הכולל לקחי מוסר ותבונה, סיפורי מופת, עובדות מגדולי ישראל, הגיונות מחשבה ופניני תורה והלכה, בצירוף הליכות והנהגות ממין הגר"ח קניבסקי שליט"א. הפצה ראשית: יפה נוף)

בעבר פנה אלי חוקר מהאוניברסיטה וביקש להיפגש, לצורך עבודת דוקטורט. האיש ניסה להבין מדוע במוסדות החינוך החרדיים כל כך מבררים, בודקים ורוצים שהילדים הבאים בשערי מוסדות החינוך, יהיו מבתים שיש בהם הרבה יראת שמים

היו מבתים שיש בהם הרבה יראת שמים.

החוקר היה אדם דתי, איש יודע ספר. לכן ניגשתי איתו לארון הספרים, הוצאתי מסכת כתובות ודיפדפתי לדף ס"ב. "הגמרא מספרת שרבי עקיבא היה 'צנוע ומעל', אדם צנוע וטוב, גם בארבעים השנים בהם היה עם הארץ. אתה בוודאי מכיר את הסיפור המופיע בגמרא על הפועל, שעבד שלש שנים בשביל מעסיקו ולבסוף יצא בידיים ריקות..."

"כן", הנהן האיש בראשו, "הוא הלך הביתה ודן את בעל הבית שלו לכף זכות..."

"נכון. ומי היה אותו פועל?", שאלתי.

"אינני יודע".

"כתוב בירושלמי ובמדרשים, שהיה זה רבי עקיבא, בזמן שהיה עם הארץ. אז רבי עקיבא היה איש טוב גם לפני שהיה תלמיד חכם. אם כך, כיצד יתכן שרבי עקיבא, בהיותו עם הארץ, אמר 'מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור'?"

החוקר גירד בפדחתו במבוכה ואני הקראתי לו את דברי התוספות במקום, במסכת כתובות. וכך כותבים ה'תוספות': "והא דאמר באלו עוברין (פסחים מט:): אמר ר'ע כשהייתי עם הארץ הייתי אומר מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור, משמע דלא הוה מעלי, איכא למימר דהתם לאו משום שהיה שונא תלמידי חכמים, אלא משום שהיה סבור שמתגאין על עמי הארץ מפני תורתן והיו תלמידי חכמים שונאים אותם, וגם משום שלא היו מניחין אותם ליגע בהם, כדאמרין (חגיגה יח:): בגדי עם הארץ מדרס לפרושים, אבל מכל מקום שומר מצוות היה..."

"המפרשים מסבירים שמתוך מבטו של רבי עקיבא, כשעדיין לא היה תלמיד חכם, המעורה בחברת החכמים, סבר הוא, בהסתכלות

הקונה שקנה את הדירה היה יהודי חרדי שעבד במס רכוש. הוא פגש אותי ברחוב זמן קצר לאחר מכן, ושאל אותי: "תגידי לי, האם יש לך רוח הקודש?! האם מלאכים הולכים איתך לכל מקום?! הרי רוב מוחלט של מוכרי הדירות הריקות מצהירים שהן נמצאות בדיור מלא, ואילו לך יש מזל גדול שלא הצהרת על כך, כי אגלה לך שאנשי מס רכוש ארבו לך..."

מהשקר לא מרוויחים! ומהאמת לעולם לא מפסידים!!

הרב בנימין בירנצוויג

"שְׁנַיִם שָׁנִים בָּאוּ אֶל נַח אֶל הַתְּבָה" (בראשית ז', ט')

הדרכה והוראה יסודית לחיים, מובאת במדרש ילקוט שמעוני (תהילים רמז תרלח) על פסוק זה: בשעה שאמר הקב"ה לנח שיכניס שנים מכל מין לתיבה, ובאו ונכנסו לתיבה, בא השקר ורצה גם להכנס לתיבה, אמר לו נח 'אין אתה יכול להכנס לתיבה אלא א"כ תבוא עם בת זוג - "שנים שנים מכל מין יבואו אליך אל התיבה". הלך השקר ופגש ב'פחתא' [מידת הפחת והנוק] שגם היא רצתה להכנס לתיבה, ונח לא נתן לה כי לא היה לה בן זוג, הציע השקר לפחתא להכנס יחדיו כבני זוג, ושאלה הפחתא לשקר 'כמה תשלם לי על כך?' ענה לו השקר: 'אשלם לך שכל מה שארוויח בעסקים שלי, את לוקחת ומרוויחה'. ענתה הפחתא והסכימו ביניהם ונכנסו יחדיו לתיבה. ומיני אז ועד היום, כל מה שמרוויחים בשקר הולך ל'פחתא'.

ומביא ב'יחי ראובן' את מה שמבאר ה'חפץ חיים' במשמעות המשל של המדרש, שעד דורו של נח, אדם היה מרוויח עם שקר והונאה ולא היה מפסיד מוכך, וכך הצליחו אנשי העולם להתקיים בכבוד בזכות השקר וההונאה, עד שהתקיים בהם "ומלאה הארץ חמס", אבל מאז ועד היום אם תראה אדם העושה עסקיו בשקר והונאה, דע לך שאף שנראה כי הוא מרוויח, הרי זה "עושר השמור לבעליו", יהיו לו מכך צרות ועגמת נפש, ה'פחתא' ממתין בסבלנות לקיים בו את הנאמר במסכת דרך ארץ: "אם אתה נוטל את שאינו שלך, את שלך נוטלים ממך".

משקר לא מרוויחים! מאמת אף פעם לא מפסידים!!!

בעיירות כדי למכור את ספרו החדש, ובכל מקום בו הגיע ביקש שיתלו מודעה, שהרב ישראל מאיר הכהן מראדין יבוא לדבר בפני המתפללים, ולאחר התפילה ימכור מספרו ה'משנה ברורה' חלק א' שיצא זה עתה.

באחד המקומות שאליו הגיע, הבחין שבמודעה כתבו 'שמחבר הספרים 'חפץ חיים' ו'משנה ברורה' על אורח חיים, יישא מדברותיו'. מיד הוציא ה'חפץ חיים' עפרון מכיסו, והוסיף לנוסח המודעה: 'לעת עתה הופיע רק חלק אחד של המשנה ברורה עד סימן קכת, החלקים הבאים יופיעו אם ירצה ה' לאחר זמן'.

לא הסכים ה'חפץ חיים' שמאן דהוא יקנה את ספרו ה'משנה ברורה' בטעות, בחושו שכבר יצאו כל הכרכים, וזה יהא מקח של שקר, ומלבד שהקפיד על דברי הירושלמי (שביעית פ"ה ה"ג): "אמר רב יוסי, מי שבקי במסכת אחת והולך למקום אחר, שמכבדים אותו שם בשביל שתי מסכתות, צריך לומר להם במסכת אחת אני בקי".

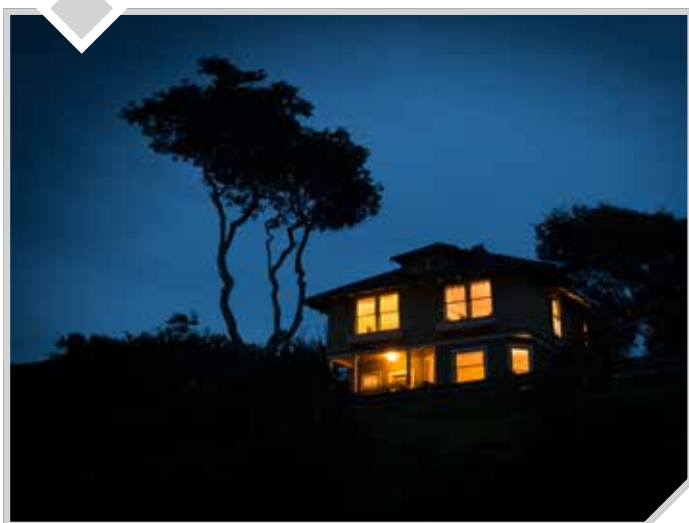
מספר הרב צבי וינמן: הייתה לי דירה בת חדר וחצי בשכונת 'בית וגן' שעמדה ריקה. כאשר רציתי למכור אותה, התייעצתי עם עורכי דין, והם אמרו לי, שכדאי לי להצהיר על כך שהדירה תפוסה, כפי שנהגים רוב מוחלט של מוכרי הדירות הריקות, מאחר שעל דירה

המשך בעמוד 31

אולי רסיס קטן המעיד על ההצלחה השמימית של ספר הספרים בדור האחרון 'משנה ברורה', מלבד ההקפדה הידועה של ה'חפץ חיים' שלא להוציא שום ספר ללא שעבר הגהה, לראות שהמקח שמוכר אין בו סרך שקר וגזל, וכמה פעמים החזיר הספרים לכורך לתקנם, שמא נפל בהם פגם. כידוע, ה'חפץ חיים' בתחילת חיבור ה'משנה ברורה', הסתובב בגפו

לילה אחד, לפתע ראתה הנכדה בחלום הלילה את סבה. הנכדה נחרדה וזעקה 'סבא!' - והוא השיב לה בחיוך מואר, הנכדה חשה כי ליבה פועם בחוזקה, תוך כדי שנתה - והנה דמותו של סבא נגלית אליה, והיא הביטה בו בעיניים שואלות ומתפלאות. 'חמישה ספרים...' - אמר הסב לפתע, והיא שמעה אותו היטב בחלומה...

מה גם ליהודי דגול להופיע בחלום הלילה לנכדתו?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ חֲמִשָּׁה" (בראשית ו', י"א)

פרשת השבוע הנוכחי, פרשת נח, מתארת מציאות והתפתחות עולמית חסרת תקדים. העולם כולו נשטף במבול אימתני, הפך למערבולת סוחפת וטובענית ששינתה פני יקום. גשם, שבימים כתיקונם הוא ברכה, הפך לגזירה נוראית. הוא ניתך על הארץ בעוצמה כבירה, ובעקבותיו העולם כולו סגר את שעריו. לא נותרה אלא תיבת נח קטנה, שהיטלטה בין הגלים השוצפים, ושרדה את המבול.

גם בשנה וחצי האחרונים משהו קורה פה. מגיפה, סגרים, חיסונים, בידודים... צריך להיות עיוור כדי לא להבחין בכך. וכמו בדור המבול, אולי כדאי שנבחן מה הסיבות שהביאו לגזירה הקשה אז, מה הביא על העולם מבול סוער ושוצף כה נורא, ואז נוכל ללמוד כיצד להתמודד כיום, ואולי - מה כדאי לנו לתקן, אלה ערכים כדאי לנו לשפר.

כל מי שמתבונן בגזירת דור המבול, עלול לחשוב שגזירה כה קשה, של כילוי העולם כולו ובנייתו מחדש תוך מחיקת כל ההיסטוריה שלו, מן הסתם מגיעה בשל העבירות החמורות ביותר, הקשות ביותר. הצטברות של מאסה עצומה של חטאים ועבירות קשים, שהביאו גזירה כה קשה. האמנם?

הנה כי כן, לא צריך ללכת רחוק כדי לברר. רש"י בפירושו מגלה את הסיבה למבול, או יותר נכון - את מה שהכריע כי אכן אין מנוס, אלא להביא מבול על העולם, לשנותו מן הקצה אל הקצה. הוא מצטט מדברי חז"ל מילים מרטיטות ומחרידות כל לב: 'לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל'.

מתברר, שמה שהביא על העולם גזירת כליון נוראית - הוא אי הזהירות בממון הזולת. גזל! בני דור המבול חטאו בחטאים רבים, אך מה שהכריע לחיסול טוטאלי - הוא עוון הגזל. העובדה שאנשים לא נזהרו איש בממון רעהו, העובדה שלא הקפידו לשלם כהוגן, העובדה שנהגו בקלות ראש בחובה לשמור על הממון שיהא זך ונקי מכל חשש גזל - זה הכריע את גורלם!

בכך, מגלה לנו התורה רז עצום, שאולי יש לו קשר לעובר על דורנו אנו, למבול הנגיפים השוצפים עלינו ומכלים בחמתם את כל השגרה הברוכה אליה היינו רגילים, סוגר אותנו בתיבות נח ביתיות קטנות, ומשנה פני תבל. הסוד הוא שיש משהו שיש לו כח הרסני נוראי, יש בעולם כור אטומי

שלילי שמייצר אינסוף נזק וכליה, וקוראים לו: כסף שאינו שלנו. כסף שאינו שלנו - הוא כסף מסוכן. יש בו זרם חשמלי משתק, שלא לומר מחסל. כסף שאינו טהור במאת האחוזים, שהגיע לדינינו תוך תרגילים או התחכמויות, שלא שולם במועד לאיש מקצועי, שנחסך על ידי הנחה שאינה הגונה - הוא כסף מזיק, כסף שרעתו מרובה. לעולם לא נדע מה השפיע וכיצד, אך פרשת השבוע מגלה שלמרות שיש פיתוי להרוויח עוד כמה שקלים - אם ה'כמה שקלים' הללו אינם שלנו בתכלית היושר, עדיף וכדאי לוותר עליהם בחפץ לב!

למותר לציין, שאיננו עוסקים בשודדי דרכים מסוכנים או בגנבים באישון ליל. אלו גנבים של ממש, שקוראינו אינם חשודים בכך. התמרוז הבוהק העולה מפרשת השבוע הוא עבורנו, אלו שמשתדלים לנהוג ביושר מלא, אולם בכל זאת - עלולים להיכשל באי תשלום שכר במועד, בנוק שלא שולם, בכסף שהצלחנו להתחכם ולהניח עליו את היד, בהלוואה שנשכחה, בכוס זכויות שנשברה ולא ברור של מי היא, במוצר שנפתח בצרכניה בטעות ולא שילמנו עליו...

אחים יקרים, עכשיו הזמן לנקות את העולם מנגיפים מסוכנים שכאלה, מפרוטות שאינן שלנו שהתגלגלו לכיסנו, והשפעתן ארסית והרסנית. הבה נלמד את הדרך מפרשת השבוע, ונפנים כי כסף שאינו שלנו הוא מסוכן עבורנו, ואדרבה - הכי כדאי לשמור את הארנק שלנו זך ונקי מכל נדנדוד גזל, שהכסף שלנו יהיה טהור וזך מכל נדנדוד בעיה או חשש, שהממון

שלנו יהיה כשר בתכלית הכשרות.

וככל שנסלק כל חוב או נזק שעשינו בטעות, ככל שנקבל על עצמנו ונקפיד להישמר ולהיזהר בכשרות ממונו, ככל שכספנו יהפוך טהור וזך מכל חשש או נדנד - כך נזכה שבורא עולם יבהיר את השמים הפרושים מעל ראשנו מכל נגיף או וירוס, יוציא את כולנו מהתיבות הביתיות בהן אנו נעולים, ויפתח לנו את השער לחיי אושר ושמחה!

חמישה ספרים, חלום מסעיר אחד!

בשעת ערב מאוחרת, בלילה שבין כ"ז לכ"ח בניסן תש"פ, התקיימה הלוויה צנועה וקטנה בהר הזיתים בירושלים. המנוח, הרב קלר זצ"ל, עלה מארגנטינה לפני כשלוש שנים, והתיישב בירושלים - סמוך לבית בנו יבלחט"א הרב אליהו הי"ו. כאן בארץ לא היו לו מכרים רבים, אולם בארגנטינה הוא נודע כיהודי ירא שמים ונקי כפיים, שדקדק בקלה כבחמורה והתפרסם בדקדוקו המופלג בכשרות ממונו ועסקיו.

עד כדי כך הגיעו הדברים, שבתקופה בה החזיק חנות מכולת, וידע כי יש מוצרים שמתחריו מוכרים במחיר מופחת משלו, היה נוהג לומר ללקוחותיו שאת המוצר המבוקש ניתן לרכוש במחיר זול יותר בחנות אחרת, בהדגישו כי אמנם החנות שלו אינה יקרה, אולם יש מוצרים שאפשר לרכושם במחיר מוזל מאצלו... גם בתקופה בה ניהל עסק של שיווק ומכירת שקיות ניילון, לקוחותיו - גם הנכרים - לא טרחו לבדוק את החשבונות שהנפיק, בידעם שהסוחר קלר מתנהל ביושר מדוקדק... ההקדמה הזו מתחייבת, כדי להבין מדוע זכה הרב קלר במה שלא זכו בו אחרים. כידוע, הזכות להגיע בחלום הלילה מעולם האמת - שמורה ליחידי סגולה ממש. והרב קלר זכה בזכות כבירה זו, ומעשה שהיה כך היה:

לילה אחד, בעת שנכדתו נמה את שנת הלילה בשלווה, לפתע היא רואה לנגד עיניה את סבה. הנכדה נחרדה וזעקה 'סבא!' - והוא השיב לה בחיוך מואר באורו של עולם שכולו טוב... הנכדה חשה כי ליבה פועם בחוזקה, תוך כדי שנתה - והנה דמותו של סבא נגלית אליה, והיא הביטה בו בעיניים שואלות ומתפלאות.

'חמישה ספרים...' - אמר הסב לפתע, והיא שמעה אותו היטב בחלומה.

'חמישה ספרים מעכבים בעדי מלעלות. חמישה ספרים...'

'מה?!?!' - הנכדה לא הבינה. חמישה ספרים מעכבים? באלו חמישה ספרים מדובר? ובכלל, מה סבא מחפש כאן? הרי עליו להיות בעולם העליון כעת, כיצד זה הגיע שוב לעולם הזה?!

'חמישה ספרים שאינם שלי מעכבים אותי. תוכלי לטפל בזה?' - שאל הסב במילים קצרות וברורות, שהדהדו בראש היטב.

'מבטיחה!' - אמרה הנכדה ההמומה. אכן כן. היא בתוככי חלום, אין לה מושג באלו ספרים מדובר, אך כשסבא מגיע מעולם האמת ומבקש בקשה - היא בוודאי תסכים למלא את בקשתו. כשמוע הסבא את תשובתה החל מקפץ בשמחה כלפי מעלה, עלה ונתעלה עד שנעלם מהאופק, ואז הנכדה התעוררה מהחלום בבהלה...

כשכל גופה מכוסה זיעה קרה, רועדת ונסערת, התקשרה הנכדה לאביה - הרב אליהו הי"ו. 'אבא!' - זעקה בסערת נפש, ותיארה באוזניו את כל דבר החלום. 'הבטחתי לסבא לטפל בחמישה ספרים שאינם שלו, שכנראה מצויים ברשותו ומעכבים אותו מלהגיע למקומו בגן עדן. אולם כיצד נדע

באלו ספרים מדובר? והיכן הם נמצאים? ולמי הם שייכים?!

אביה - ר' אליהו, נכנס מיד לעובי הקורה. בדק ומצא שבבית אביו המנוח בירושלים לא נמצאו ספרים שאינם שלו. ואז נזכר:

כשהוריו עלו ארצה מארגנטינה, ארזו את כל חפציהם החשובים, והעבירו אותם לארץ. בבית שנותר מאחור, נותרו כמה חפצים שאין בהם צורך, וגם - ארגו אחד של ספרים, אשר היה אמור להיות מובל ארצה ונדחה בשל משקלו החורג. הוא מיהר להתקשר לידיד מארגנטינה, שנכנס לבית ההורים, מצא את הארגו, פתח אותו, וגילה:

אכן כן. מתוך הספרים שהיו בארגו, היו חמישה ספרים שאינם של המנוח, התומים עליהם שמות שונים. חמישה ספרים שנותרו מאחור, נשכחו בארגו מאובק ומצהיב, והם לא שייכים לו. והם, חמשת הספרים הבודדים האלו, עיכבו את האב מלהגיע למנוחתו עדן. חמשת הספרים הללו, הובילו אותו לשוב לעולם הזה בחלומה של נכדתו, ולבקש ממנה לטפל בהם - כדי שיוכל להגיע אל המנוחה ואל הנחלה!

את הסיפור המפעים, שסופו - בהשבת חמשת הספרים לבעליהם, שמענו ממגיד המישרים הרה"ג רבי מנחם שטיין שליט"א, ששמע את דבר החלום מכלי ראשון, והוסיף: 'מסתבר, שיהודי אשר כל ימיו שמר ונזהר ברכושו שיהא נקי מכל בדל חטא, זיכו אותו משמים להשלים את המשימה ולהשיב חמישה ספרים אחרונים לבעליהם - לאחר מותו!'

וללמדנו בא: לפעמים, אי השבת פריט, חוסר זהירות ברישום מה לווינו ממישהו וחוסר אחריות להשיב - נראים כדברים קטנים ופעוטים. מתברר, שהדברים הכביכול 'קטנים' הללו, יש להם השפעה מכרעת ומרחיקת לכת, בעולם הזה ובעולם הבא. ולא זו בלבד למדנו, אלא שמידה טובה מרובה: יהודי שכל ימיו נזהר בתכלית הזהירות בממון חברו, מזכים אותו ומסייעים בעדו משמים, להיכנס לגן עדן לאחר שפרע כל חוב, השיב כל הלוואה, כשהוא זך ונקי באמת.

אחים יקרים, הבה נאמץ את המסר ונלמד את הלקח. זהירות בממון הנמצא בידינו, בחפצים המושאלים לנו, בדברים שנראים בעינינו קטנים - זו לא מעלה יתירה, זו חובה מהמעלה הראשונה. הבה ננסה להיזכר אם יש בידינו חוב שלא נפרע, הלוואה שלא שולמנו, נזק ישיר או עקיף המוטל עלינו, תרגיל מחוכם שאולי בעזרתו הוצאנו כסף או הנחה -

ונמיהר להשיב. וככל שנקפיד שכספנו יהיה טהור מכל נדנד חטא, ככל שנוודא שרכושנו ברשותנו בתכלית הכשרות והוא באמת שלנו, ככל שנהדר שכל הכסף שבידינו הוא באמת שלנו - כך נזכה שבורא עולם ישמור עלינו שבאמת ניזהר ממגע בכסף שאינו שלנו, וכספנו יהיה נקי ומהודר, ואי"ה גם רב כחול היים!

האבידה שנמצאה לאחר שנתיים!

בפיו של השוטר שניגש אל הרה"ג רבי שמעון פוקס שליט"א, ממרביצי התורה בעיר אור יהודה, בקשה לא שגרתית. זה עידן ועידנים ששני זוגות תפילין מונחים בתחנת המשטרה ללא דורש, והשוטר - שהדבר נגע ללב, ביקש כי הרב יפתח גמ"ח להשאלת תפילין, בכדי שימשיך להיעשות שימוש של מצווה בתפילין.

ר' שמעון הביט על התפילין, וזיהה מיד כי מופיע עליהם שם משפחה. התפילין האלו שייכות למישהו, לא פותחים גמ"ח ברכושו של מישהו

תפילין מיותרים?!
ואז, נדהם ר' שמעון לשמוע את התשובה: 'העניין הוא, השיב בעל התפילין, שבאמת לא רכשנו תפילין חילופיות. אמרתי לבניי, שהואיל והתפילין נרכשו מכסף כשר בתכלית הכשרות - אין לי ספק שהן לא יאבדו מאיתנו לנצח, והן ישובו לידינו. והנה כי כן, ראית במו עיניך - נגד כל הסיכויים, ממרחק טרנס-אטלנטי - התפילין שבו לבעליהן, כי הן נרכשו בכסף כשר!'

הסיפור, אותו סיפר הרה"ג ר' צבי אריאל שליט"א, הוא לא פחות ממפעים. ראשית, מתברר כי פעמים רבות, אבידה שנראית אבודה - עדיין בעליה מצפים ומייחלים למוצאה. אבל עוד יותר -

מסתבר, שזהירות בכשרות המזון היא ביטוח. ביטוח על הרכוש, ביטוח על הנכסים. הנה כי כן, תפילין שאבדו בארץ אחרת, שבו לבעליהן בתום שנתיים - רק כי הן נרכשו בכסף כשר ומהודר, ששמר עליהן בתחנת המשטרה והשיב אותן לבעליהן לאחר תקופה ארוכה. הבה נקפיד גם אנו בכשרות מזוננו, ונזכה שבורא עולם ישמור עלינו ועל כספנו, שיהיה כשר ומהודר, מצוי לנו ברווח ונשאר ברשותנו כל הימים!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

אחר... השוטר הסביר כי נעשו נסיונות שלא צלחו לאתר את בעל התפילין, אולם ר' שמעון הבחין כי בשם המשפחה מופיעות אותיות א' וע' רבות, כנראה בעל התפילין משתייך לאחת הקהילות החסידיות בארצות הברית. לפיכך בחר ר' שמעון לצלם את תיק התפילין, ושלח את התמונה לחבריו בחו"ל, על מנת שיפיצו את התמונה ואולי המאבד ימצא...

לא חלפו אלא כמה שעות, ובעל התפילין התקשר. הוא הודה בחום על מציאת התפילין, והוסיף: 'התפילין שמצאת - הן התפילין של שני בניי, הן אבדו במטוס בדרכנו לארץ, לפני כשנתיים. יחד עימן אבדו גם שני זוגות תפילין שלי, תפילין רש"י ותפילין ר"ת. שמא גם אלה נמצאו?'

ר' שמעון הבטיח לברר, ושב לתחנת המשטרה. השוטר התרגש לשמוע שהיה לו חלק בהשבת תפילין אבודות לבעליהן, וכשנשאל לקיומן של תפילין נוספות - השיב ואמר כי אכן כן, על אותו מדף מונחים עוד שני זוגות תפילין, אחד של רש"י ואחד של רבנו תם! - כלומר, האבידה נמצאה בשלימותה, ארבעת זוגות התפילין נמצאו!

ר' שמעון מיהר להתקשר לבעל התפילין, שהתרגש עד אין קץ. ואז הוסיף ר' שמעון ושאל: 'הלא מן הסתם, בחלוף שנתיים מאז האובדן, כבר רכשתם תפילין חדשות. אמור לי, מה תעשו עכשיו בארבעה זוגות

המשך מעמוד 2 | הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל

כל האנשים שהמליכו את נמרוד והלכו בדרכו טענו: 'העולם הפקר! אין אדון לבירה! הבה ונשתולל, בואו נחיה כבהמות!', ובמצב שפל זה קמו אברהם אבינו ושרה אמנו, שהיו מצאצאיו של שם הצדיק. אברהם אבינו הקים אוהל על אם הדרך, שבו התקבל כל אחד בכבוד, בחום ובאהבה, וקיבל אשל מלא - אכילה, שתיה ולינה. כשרצה האורח להודות למיטיבו אמר לו אברהם: "לא לי מגיעה התודה, תן תודה למי שברא אותך, יש בורא לעולם. והוא לא יצר אותך רק כדי לאכול ולשתות, לרכוש ולמרוד, אלא בשביל מטרה חשובה, יש לך תפקיד בעולם!".

בדרך זו קרב אברהם ציבור גדול להכיר בבורא העולם, ובדרך זו נקרב אנו את אחינו התועים לאביהם שבשמים!

(לקט מתוך 'אריה שאג')

דבוקים ביוצרם וקשורים לדתם. כיצד נראו השבתות והחגים בתקופות שקדמו לתנועת ההשכלה? היו אלו ימים מלאי הוד, קדושה ושמחה! אלפי שנים נרדפו היהודים ועונו בידי הגויים, אך איש לא הצליח לכופם. אבל את מה שלא הצליחו הגויים לעשות, הצליחו היהודים. המשכילים נתקו את העם משרשיו, הם ידעו ריבונם והתכוונו למרוד בו, ובתוך זמן קצר כבר שכחו את הבורא וחיו חיי הפקרות.

'נימרוד' הוא אותיות מודרני. העם סגד למודרניזציה, נטש את עברו וחיפש קידמה, סטייל ויוקרה כמו בעולם הגוי. ולאילו יוקרה הם הגיעו? לובשים בגדים דהויים וקרועים, עונדים עגילים על כל איבר בגוף ונדמים לגרועות שבאומות העולם. ה' ירחם! מה עשו לילדים הטהורים של עם ישראל!

המשך מעמוד 7 | הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א

בצרפת לפני קהל המונים בכנס תשובה הנקרא "יום התורה", שארגן רבה הראשי של צרפת, הגאון הרב יוסף סיטרוק זצ"ל. פעם אחת השתתפו למעלה מעשרת אלפים איש, ובפעם נוספת למעלה מעשרים וחמישה אלף איש, מי היה מאמין! הדברים גרמו להתעוררות גדולה מאד, ובחורים רבים באו ללמוד בישיבות בארץ וביניהם גם בישיבתנו. כיום הם מורי הוראות בארץ ובתפוצות.

(מתוך הספר 'משכני')

תורה, ואני מפחד לעזוב את כל זה ולצאת לחו"ל".
"אם כך", השיב מרן, "אני אצא לחו"ל במקומך! אבל תכין לי שם זיכוי הרבים. תדאג שיהיו שם דרשות, ושנאנשים יבואו לשמוע!".
כך, במסירות נפש, הוא יצא לפעמים לצרפת. חיזק שם את בני המקום, דאג שיפתחו שם מוסדות תורה, וליקט תרומות עבור הישיבה, מאה פראנק מזה ועוד מאתים מזה, והיה מברך את התורמים בברכת 'ברוך אשר יקים את התורה הזאת'.
לימים חייבני מרן לצאת לחו"ל בעצמי. אז כבר זכינו לדרוש

לו לכפתר את הכפתור העליון, לא היה לו כח בידים, שאלו אותו: "סבא מה כל כך נורא, אל תכפתר את הכפתור הזה". והוא אמר: "אבל אי אפשר ללמוד תורה, כשהכפתור העליון לא סגור". היה לו קשה מאד, לא היה לו הכח, והנכדים היו צריכים לבוא ולהתאמץ לכפתר לו את הכפתור העליון, אבל אחר כך הוא למד ארבע שעות רצופות, משלוש עד שבע בבוקר! אי אפשר היה להזיז אותו מה"יום יום"! זוהי מדרגת "יום יום". ישנה כנראה קדושה מיוחדת במינה, כשאדם מקבל הרגל לעשות דבר של קדושה "יום יום". (מתוך הגדה של פסח 'חישוקי חמד')

- "שכל מי שמסייע לגדול הדור להמשיך ללמוד, יראה סיעתא דשמיא עצומה בכל דרכיו ומעשיו, ואף מי שמתפלל על בריאותו של מרן הגרי"ש אלישיב, יקנה לעצמו חלק בתורתו, ובוודאי שזכות זו תגן על המתפללים מכל צרה ומצוקה".

ברצוני להזכיר מעלה מיוחדת במינה - אחת מיני רבות - שראיתי אצל מורי חמי, מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל. מו"ח זצ"ל, במשך עשרות רבות של שנים לא קרה אף פעם שהוא לא יקום בשעה שלוש, לא ראינו דבר כזה. היו ימים שהיה קשה

המשך מעמוד 21 | הגאון רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א

מתפרקדים על המיטות, נהגו מנהג בעלי בית. אך ראה זה פלא, היות והיו לנו אורחים רבים, המשכנו לשבת בסוכה גם בשמיני עצרת, לאחר שפחתנו בה ארבעה טפחים כדת וכדין. כאשר ישבנו לסעודה הרגשנו שחסר לנו משהו... נזכרנו, החתולים! חיכינו וחיכינו... אף אחד לא הגיע. אמרתי לאשתי: "כנראה היו צריכים תיקון בסוכה כשרה... באו על תיקונים וחזרו למקומם"... אמר הרבי מקוצק, יש אדם שזכות הלימוד לו תלויה בחתול, אבל במבחן התוצאה הוא למד וגם 'לימוד' עלוב שכזה יעמוד לזכותו. על פי הדברים האלה, ניתן להבין את ההבדלים בין שני הפסוקים: הפסוק הראשון מדבר על עשיית התיבה. שם כתוב "כן עשה". על בניית התיבה אפשר לתת לנח את כל הקרדיט. מאה ועשרים שנה עמל ב'מספנות נח' על התיבה, אך ורק כדי לקיים את רצון ה'. נח עשה "ככל אשר צוה אותו אלקים - כן עשה". מעשהו היה רק בגלל ציוויו של הקב"ה. אך בהמשך, בכניסתו לתיבה, כבר לא היה רק בגלל ציוויו ה', אלא משום שדחקוהו המים, לפיכך לא נאמר שם "כן עשה". (מתוך הספר 'מפיק מרגליות')

והחל להפחית מעבודת הקודש. ישב לו בחדרו, למד שעה קלה, ואז - מעט שינות, מעט תנומות, מעט חיבוק ידיים לשכב. רק כשהיה שומע את חריקת המדרגות כאשר היתה חמותו עולה להגיש ארוחתו, היה מתנער, פותח את הגמרא, מתחיל לנענע גופו כלולב, ולזעוק ככרוכיא "אמר אביי, אמר רבא, מקשים התוספות ומיישב רבי עקיבא איגר". המדרגות חרקו יותר מפעם אחת ביום, הוא היה משוכנע שחמותו באה להנות משמיעת נועם קול תורתו, ובכל פעם היה מתחיל בקול גדול "אמר אביי, איי אמר רבא, זאגט רש"י, מקשים התוספות 'אבומבע קאשע', ונראה לי ליישב... ושוב לא קשיא מידי". משרבו חריקות המדרגות, הציץ דרך חור המנעול תוך פיזום הפזמון הרגיל, ולתדהמתו לא ראה דבר. פתח את הדלת, ו... ראה חתול גדול ושמן יורד לו בנחת. מתברר שהחתול הוא זה שעלה וירד במדרגות כל העת. לחתול היתה זכות גדולה בלימוד התורה של החתן הבטלן... ואגב חתולים, אספר קוריוז מענין: בשכנותי מתגורר אדם שמגדל חתולים להנאתו. בחג הסוכות היו החתולים נצמדים אלינו. מטרד של ממש. מטפסים ופוסעים על הסכך. מתרווחים על הכיסאות

המשך מעמוד 27 | הרב בנימין בירנצוויג

רוב מוחלט של מוכרי הדירות הריקות מצהירים שהן נמצאות בדיור מלא, ואילו לך יש מזל גדול שלא הצהרת על כך, כי אגלה לך שאנשי מס רכוש ארבו לך"... והמשיך לספר לו: "אחד העובדים במס רכוש המקורב ל... (וכאן נקש שמו של אדם שהרב וינמן ניהל נגדו מאבקים על עיקרי הדת, בשליחות גדולי ישראל) חיכה לסגור איתך חשבון. הם ידעו שאתה לא גר בדירה ורוצה למכרה. הם הלכו ובדקו את שעוני המים והחשמל, וראו שבשנים האחרונות לא גרו בדירה הזו... הם חייכו וחיכו לטרף שהולך ליפול לידם... הנה אתה תשקר כמו כולם ו... "ואז אמרת את האמת וניצלת!!!". מאמת לעולם לא מפסידים!!! מהשקר לא מרוויחים!!!

שלא נמצאת בשימוש - הבעלים משלמים מס שבח שהוא ההפרש בין מוחר הקניה למכירה. כשהבעתי בפניהם את פליאתי וחששותי, היאך הם מציעים דבר כזה, וכן מה יהיה אם יתפסו אותי, אמרו לי שאין שום סיכוי שיתפסו, כי לעולם לא ידעו שהדירה עמדה ריקה, ולפי ניסיונם אין מה לחשוש מזה. אולם אני, שהייתי רגיל להתיעץ בכל דבר במרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, הלכתי לשאלו גם שאלה זו, והוא השיב לי והזהירני נחרצות, שלא לשקר ולרמות, ושעלי לומר רק את האמת. כמובן, עשיתי כדבריו. הלכתי לדואר ושילמתי, תוך שהתכוונתי כמו שמתכוונים לפי כל עשיית מצוה ל"ועשית ככל אשר יורוך". הקונה שקנה את הדירה היה יהודי חרדי, שעבד במס רכוש. הוא פגש אותי ברחוב זמן קצר לאחר מכן, ושאל אותי: "תגיד לי, האם יש לך רוח הקודש?! האם מלאכים הולכים אתך לכל מקום?! הרי

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג, כתבו ל: 7622500@gmail.com

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ הדס שעליו 'תלויים' כלפי מטה - האם הוא כשר?
- ◆ האם צריך להקפיד ליטול דווקא ערבה עם 'לבלוב'?
- ◆ האם ניתן לשמור אתרוג משנת תשפ"ב לשנת תשפ"ג?

מהלכות הלולב

- פסולה. ואם רק מיעוט מהעלים יבשו, או שהעלים לא יבשו לגמרי אלא רק הפכו לכמושים - נחלקו הפוסקים אם הערבה כשרה לכתחילה, ורצוי להחמיר.

- ערבה שראש הענף שלה נקטם - פסולה. ואם נקטם רק העלה העליון שבראש הענף, הערבה כשרה. ונחלקו הפוסקים אם יש צורך ליטול דווקא ערבה שיש בראשה 'לבלוב'.

מהלכות האתרוג

- אתרוג יבש לחלוטין, פסול. וניתן לבדוק אם עדיין יש בו לחות, באמצעות חוט ומחט, כלומר, להחדיר לתוכו מחט שמושחל בה חוט, ואם החוט מתלחלח, אות הוא כי האתרוג אינו יבש לחלוטין. ובהחדרת המחט לאתרוג לשם בדיקת הלחות, יש להקפיד שלא להגיע עם חוד המחט לעברו השני של הפרי, משום שפעולה זו יוצרת 'נקב מפולש', הפוסל את האתרוג אף כשלא נחסר מגוף הפרי.
- אתרוג שנשמר משנה לשנה, פסול. אולם, לדעת פוסקים רבים, אם האתרוג נשמר כראוי, כגון שהוא מונח במשך השנה בכלי אטום לחלוטין - אם נמצאה בו לחות בבדיקה הנ"ל, הריהו כשר.
- אתרוג שניקב בנקב מפולש, פסול. ואם ניקב בנקב שאינו מפולש - אם שטח הנקב הוא כגודל מטבע של 'איסר', או שנחסר אפילו 'משהו' מהפרי על ידי הנקב, האתרוג פסול. ויש חולקים, אך להלכה יש להחמיר כדעה הראשונה.
- חיסרון כל שהוא פוסל את האתרוג גם אם אינו ניכר בהבטה ראשונית, אלא לאחר התבוננות. אולם, חיסרון שאינו נראה לעין רגילה, וניתן להבחין בו רק בעזרת זכוכית מגדלת, ולכן, אם בהתבוננות בעין רגילה האתרוג נראה שלם, אין צורך לבדוק בזכוכית מגדלת אם יש בו נקבים.

- ההדס נקרא בתורה 'עבות' על שם העיבוי של שלושת העלים מסביב לענף, בכל אחת משיכבות העלים; ולכתחילה, צריך שההדס יהיה משולש באורך של שלושה טפחים לפחות, ובדיעבד, די ברובו של שיעור זה. ומה מוגדר כ'רוב' לענין זה? יש שסוברים, כי די ברוב מדויק, כלומר, מעט יותר מטפח ומחצה. אולם, לדעת פוסקים רבים, נדרש רוב הניכר לעינים, דהיינו, קרוב לשני טפחים, או יותר.

- הדס שעליו יבשו - פסול, מפני שאינו 'הדר'. ואם נותרו בראש ההדס שלושה עלים רעננים, חל שם 'הדר' על כל ההדס, והוא כשר.

- הדס שראש הענף שלו נקטם, כשר ויש חולקים, וראוי להחמיר כדעתם במידת האפשר. ואם נקטמו העלים העליונים שבהדס, הריהו כשר לכתחילה, לכל הדעות.

- הדס שעליו נחלשו והם 'תלויים' ופונים כלפי מטה - יתכן שהם נחשבים כתלושים; ואף אם נניח שאינם נחשבים כתלושים, צריך לאגוד את ההדס באופן שכל עליו יעמדו זקופים כלפי מעלה.

- ישנם הדסים שצומחים בהם ענפים דקים בין שיכבות העלים, וכן בין העלים עצמם. וראוי להסיר ענפים אלו מכל שיעור האורך הנדרש לכשרות ההדס. ונחלקו הפוסקים אם צריך להסיר גם הענפים שבין שיכבה לשיכבה.

מהלכות ההדס

- חכמינו ז"ל נתנו שלושה סימנים לכשרות הערבה: 1. עליה מוארכים ולא מעוגלים. 2. שפת העלים חלקה, ואין בה 'שיניים' גסות. 3. צבע הענף אדום.
- ערבה שרוב עליה יבשו, עד שאיבדו את צבעם הירוק